

Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji Bosne i Hercegovine (2022.-2027.)

Prateći dokument br.2: Značajna pitanja upravljanja vodama
Izvještaj o obavljenoj javnoj raspravi

Mart 2020.

Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2022.-2027.)

Prateći dokument br.2: Značajna pitanja upravljanja vodama, Izvještaj o obavljenoj javnoj raspravi

Sadržaj:

1	OPĆE INFORMACIJE O PROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI	2
2	CILJ I PROGRAM JAVNE RASPRAVE	2
3	ZAPISNIK PROVEDENE DISKUSIJE U OKVIRU JAVNE RASPRAVE	2
4	PITANJA, KOMENTARI I ODGOVORI NA PREZENTIRANI DOKUMENT	6
5	PRILOZI IZVJEŠTAJU	33
5.1	PRILOG 1: DNEVNI RED PREZENTACIJE/JAVNE RASPRAVE	33
5.2	PRILOG 2: FOTO DOKUMENTACIJA SA PREZENTACIJE/JAVNE RASPRAVE.....	33
5.3	PRILOG 3: POPIS SUDIONIKA JAVNE RASPRAVE	37
5.4	PRILOG 4: ZNAČAJNA PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA_ Uvodna prezentacija.....	47
5.5	PRILOG 4: ZNAČAJNA PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA.....	65

Popis slika/fotografija:

SLIKA 5-1	UVODNO OBRAĆANJE I OTVARANJE JAVNE RASPRAVE - G SEJAD DELIĆ, DIREKTOR AGENCIJE ZA VODNO PODRUČJE RIJEKE SAVE	33
SLIKA 5-2	PREDSTAVLJANJE RADNOG PLANA ZA PRIPREMU I USVAJANJE PLANA UPRAVLJANJA VODAMA ZA VODNO PODRUČJE RIJEKE SAVE U FEDERACIJI BiH (2022.-2027.) - GĐA. ANISA ČIČIĆ - MOČIĆ, PREDSTAVNICA KOMISIJE ZA PRAĆENJE REALIZACIJE PROJEKTA ISPRED AVP SAVA	34
SLIKA 5-3	PREDSTAVLJANJE NACRTA DOKUMENTA „ZNAČAJNA PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA PLANA UPRAVLJANJA VODAMA ZA VODNO PODRUČJE RIJEKE SAVE U FEDERACIJI BiH (2022.-2027.)“ - G. ADNAN BIJEDIĆ, VODITELJ PROJEKTA	34
SLIKA 5-4	SUDIONICI JAVNE RASPRAVE.....	35
SLIKA 5-5	MIRKO ŠARAC, AGENCIJA ZA VODNO PODRUČJE JADRANSKOG MORA.....	35
SLIKA 5-6	SLAVIŠA SAVIĆ, J.U. VODE SRPSKE.....	36
SLIKA 5-7	MUAMERA SRNA, J.K.P. VOODOO I KANALIZACIJA D.O.O. SARAJEVO	36

Popis tabela:

TABELA 4-1	MATRICA KOMENTARA SA ODGOVORIMA U OBRAZLOŽENJIMA	6

1 Opće informacije o provedenoj javnoj raspravi

Naručilac Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji Bosne i Hercegovine, (Plan upravljanja 2022.-2027.), "Agencija za vodno područje rijeke Save" Sarajevo (AVP Sava), je pripremila Radni plan i rokove za pripremu i usvajanje Plana upravljanja 2022. – 2027. u januaru 2019. godine.

Radnim planom je predviđeno deset aktivnosti a izrada dokumenta Značajna pitanja upravljanja vodama predstavlja drugu, koju je potrebno objaviti javnosti u januaru 2020. godine. Shodno tome angažirani tim konsultanata je izradio navedeni dokument, koji je usvojen od strane Komisije za praćenje realizacije Plana upravljanja 2022.-2027. formirane od strane stručnjaka različitih oblasti upravljanja vodama iz AVP Sava.

Prema aktivnostima vezanim za izradu nacrtu Plana upravljanja 2022. – 2027. od velike važnosti je da se pregled pitanja od značaja za upravljanje vodama, a koji se izrađuju u okviru navedenog nacrtu Plana upravljanja, predstavi zainteresovanoj i stručnoj javnosti. Ovaj dokument predstavlja jedan od ključnih osnova za definisanje ciljeva upravljanja vodama i programa mjera.

2 Cilj i program javne rasprave

Cilj javne rasprave je da se svi dionici upoznaju sa stanjem u oblasti voda na vodnom području rijeke Save u Federaciji BiH te razmotre aktuelni problemi i izazovi koji su pred sektorom voda u narednom planskom periodu.

Javna rasprava je obuhvatala dvije aktivnosti:

- Prezentaciju sadržaja nacrtu Značajnih pitanja upravljanja vodama i diskusija o istim;
- Odgovori na dostavljene pismene komentare, primjedbe i sugestije javnosti

AVP Sava je organizovala javnu raspravu dokumenta Značajna pitanja upravljanja vodama, dana 21.01.2020.godine sa početkom u 11 sati, u Hotelu IBIS STYLES, Džemala Bijedića 169A, u Sarajevu.

Poziv je objavljen na službenoj web stranici AVP Sava zajedno sa nacrtom dokumenta Značajna pitanja upravljanja vodama. Pored toga, pismene pozivnice su dostavljene na 250 adresa (pozvani su predstavnici državnih, federalnih i kantonalnih institucija, općine/gradovi, Savjetodavno vijeće za vode, zagađivači/korisnici voda, nadležne institucije Republike Srpske i Brčko Distrikta, akademska zajednica, naučne institucije, nevladin sektor, predstavnici medija...), a prisustvovalo je oko 150 sudionika-dionika.

U okviru procesa javne rasprave javnosti je omogućeno i davanje komentara, sugestija, primjedbi na objavljeni dokument u formi pismenih podnesaka, koristeći se obrascem navedenom u Prilogu 1, ili u slobodnoj formi, na adrese: e-mail: planupravljanja@voda.ba kao i poštansku adresu Naručioca Plana upravljanja 2022.-2027.: Agencija za vodno područje Save, Hamdije Čemerlića 39a, 71000 Sarajevo.

Rok za dostavljanje komentara na prezentirani dokument je bio 28.02.2020 godine.

3 Zapisnik provedene diskusije u okviru javne rasprave

Javna rasprava je otvorena uvodnim obraćanjem g. **Sejada Delića**, direktora AVP Sava, koji je pozdravio sve prisutne te dao uvodne informacije o programu sastanka. G. Delić je naglasio da Plan upravljanja 2022.-2027. nije plan samo agencije nego je i plan u kojem treba da učestvuju sve institucije kako u izradi tako i u realizaciji.

Nakon kratkog obraćanja g. Delića, gđa. **Anisa Čičić – Močić**, iz AVP Sava, je pozdravila prisutne uz molbu da svi uzmu aktivno učešće u javnoj raspravi ali i u periodu do 28.02.2020 godine do kada se na adrese AVP Sava mogu dostaviti pisani komentari i prijedlozi za dopunu nacрта dokumenta Značajna pitanja upravljanja vodama kako bi dokument bio što sveobuhvatnije izrađen.

Nakon toga gđa. Čičić – Močić se osvrnula na prvi planski period Plana upravljanja: 2016.-2021., izrađen sa skromnim studijskim podlogama ali i dalje zavidnog kvaliteta. Plan upravljanja je još uvijek u periodu realizacije te se svake dvije godine priprema Izvještaj o implementaciji programa mjera. Ovaj izvještaj je već izrađen za godine 2016. i 2017., a u toku je priprema istog izvještaja za 2018. i 2019. godinu. U svom obraćanju je istakla i naredne aktivnosti i vremenski raspored pripreme i usvajanja Plana upravljanja 2022.-2027. Na kraju obraćanja je još jednom naglasila da Plan upravljanja koji je u pripremi je Plan koji će realizovati institucije na općinskom, kantonalnom i federalnom nivou, stoga je od izuzetnog značaja da se sve institucije uključe u njegovu izradu putem korisnih komentara i sugestija.

Potom je g. **Adnan Bijedić**, iz Zavoda za vodoprivredu d.d., Sarajevo, predstavio dokument Značajna pitanja upravljanja vodama, koji je ujedno i prvi dokument za javnu raspravu, a kojim se ukazuje na ključne ciljeve – vizije upravljanja vodama. U svom izlaganju, g. Bijedić je predstavio 10 značajnih pitanja i 4 potencijalno značajna pitanja i istakao je potrebu intenziviranja monitoringa na vodnim tijelima i potrebu uvođenja monitoringa riječnog sedimenta, kao dijela redovnog monitoringa voda.

Nakon završene prezentacije uslijedila je diskusija:

G. Mirko Šarac, Agencija za vodno područje Jadranskog mora, Mostar, je također istakao da je Plan upravljanja plan cjelokupne zajednice i da je bitno da prisutni osjete da je ovo zaista njihov Plan. Pohvalio je posjećenost skupa što govori da je javnost prepoznala značaj teme upravljanja vodama. Osim toga, pohvalio je i detaljno obrađena značajna pitanja i uporedio ih sa značajnim pitanjima Agencije za vodno područje Jadranskog mora. G. Šarac je naveo da je AVP Jadranskog mora u ovom koraku definirala ekološki potencijal kao značajno pitanje, te da je povećanje stupnja priključenja stanovništva na sisteme javnog vodosnadbijevanja uvedeno u Plan upravljanja te agencije, kao nulta mjera.

Navodi i da je teško ispuniti sve zahtjeve EU Okvirne direktive o vodama i da je najbitnije postaviti realne i dostižne ciljeve, kao i program mjera, jer su potrebna značajna finansijska sredstva za realizaciju.

Gđa. Zijada Redžić, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, se nadovezala na komentar g. Mirka Šarca i rekla je da će ministarstvo dostaviti sve svoje komentare, te je pohvalila Agenciju i konsultante koji su radili na izradi ažuriranja Plana. Skreće pažnju da pri ažuriranju Plana upravljanja ne budemo preambiciozni kao u prvom planu. Gđa Redžić je potom napomenula da su u prethodnom periodu izrađeni Planovi za provođenje direktiva (eng. Directive Specific Implementation Plan - DSIP), kao i akcioni planovi provođenja DSIP (APID) dokumenta kada je u pitanju transpozicija direktiva vezanih za kvalitet površinskih voda, vodu za piće, otpadne vode i zaštitu od poplava, ali da još uvijek nisu usvojeni. Još uvijek nisu jasno određene ni aglomeracije, gdje se još uvijek čeka na aktivnost MVTEOa, odnosno programa IPA II, stoga ne treba biti preambiciozan.

G. Mirsad Mujić iz općine Lukavac je postavio pitanje vezano za problematiku jezera Modrac koje je prvobitno formirano zbog privrede, a sada je turistički kapacitet Tuzlanskog kantona, dok se u posljednjih desetak godina koristi kao izvor pitke vode. Pitao je zašto jezero Modrac nije u prvoj nego u drugoj kategoriji, zatim zašto objekti oko jezera ne mogu dobiti vodne dozvole i da li će se odrediti

granica vodnog dobra. Osim ovih pitanja, g. Mujić je naveo i problematiku rudnika Banovići koji pušta jalovinu u jezero Modrac.

Gđa. Čičić – Močić je dala riječ nadležnom Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, ispred kojeg se obratio **g. Amer Husremović** koji je naveo da je jezero trebalo biti zaštićeno prije par godina, te da je po tom pitanju izrađena i studija za potrebe EBRD finansiranja, međutim Tuzlanski kanton nije želio podržati projekat u tom momentu. Naveo je i da je lokalna zajednica pokazala interesovanje da jezero bude uključeno u prvu kategoriju vodotoka, ali da je ipak za stanovništvo bolje da jezero ostane drugoj kategoriji zbog lakše legalizacije objekata u njegovoj blizini. Za ovakve aktivnosti su potrebna značajna finansijska sredstva. Kao primjer je naveo uređaj za tretman otpadnih voda u Živinicama, koji se sada susreće sa problemima u finansiranju, jer je cijena korištenja i odvodnje voda ostala uglavnom ista i nedovoljna za održivost ovog postrojenja. Nakon toga je naveo kako je potreban pristup EU fondovima da bi se osigurali infrastrukturni poticaji, te kao ključno pitanje u ovome navodi problem obezbjeđenja finasija.

G. Nedžad Mekić iz Ministarstva privrede Kantona Sarajevo je prvenstveno pohvalio dosadašnji rad na ažuriranju Plana upravljanja i istakao je da je obaveza svih kantona da učestvuju u izradi istog. Istakao je da prezentacija nije pripremljena kako bi trebalo, jer on nije nigdje prepoznao Kanton Sarajevo. Istakao je da pomenuta Studija dugoročnog snabdijevanja vodom nije korektna, jer se ne odnosi konkretno na Kanton Sarajevo, te je predložio sastanak između AVP Sava, konsultanata i predstavnika kantona. Osim toga, dao je primjedbu na sastav komisije koja učestvuje u praćenju izrade Plana upravljanja, jer predstavnici kantona nisu članovi te komisije. Naveo je da situacija u Kantonu Sarajevo nije ista kao u nekim drugim kantonima, koji su se naveli u primjerima prilikom prezentacije, jer kapacitet izvorišta u Kantonu Sarajevo nije veliki stoga je potrebno planiranje zahvatanja vode iz novih izvorišta.

Gđa. Čičić – Močić je odgovorila da je pomenuta komisija sastavljena od stručnjaka iz AVP Sava, a informacija o Radnom planu i rokovima za pripremu i usvajanje plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2022. – 2027.) je poslan svim institucijama, u januaru 2019. godine, od kojih su očekivali komentar, ali do sada nisu dobili nikakvo izjašnjenje. Za pomenutu Studiju dugoročnog snabdijevanja vodom, Agencija je također tražila podatke od općina/gradova na vodnom području rijeke Save u Federaciji BiH, i spremila je upitnike, ali samo dvije trećine općina/gradova su dostavile odgovore. Studija je shodno tome izrađena na bazi raspoloživih podataka. Nakon toga je još jednom zamolila da se svi komentari, vezani za izradu ažuriranog Plana upravljanja, dostave u pismenoj formi.

G. Edin Bijedić, predstavnik gradske uprave Zenica, je izrazio zabrinutost i postavio pitanje o klimatskim promjenama i naveo je da imamo problem sa hidrološkim ciklusima i da su poplave veliki problem koji prijeti svake godine, te da su šume bitan faktor u regulaciji tog problema. Postavio je pitanje kako ćemo se mi zaštititi od klimatskih promjena i kakva je mogućnost zaštite šuma.

G. Adnan Bijedić je istakao kako je to problem koji nas prati u svim oblastima i kako su klimatske promjene navedene u značajnim pitanjima, te kako se mora pronaći način da se aktivnosti vezane za tu oblast sprovode. Naveo je također da poplave nisu obrađene u Planu upravljanja, jer po ZOV-u nisu predmet ovog plana..

G. Senaid Fočić, JP Komunalac Tuzla, je konstatovao da su oni ti koji ugrožavaju i onečišćavaju vode jer nemaju prečistač, ali da se planira izgradnja postrojenja za tretman otpadnih voda. Naveo je kako je Agencija trebala predstaviti sa koliko sredstava raspolaže od prihoda od vodnih naknada.

G. Mirko Šarac iz Agencije za vodno područje Jadranskog mora je opet zatražio riječ i dodao da je velika šteta što „drugi“ Plan upravljanja nema uključeno pitanje poplava i stratešku procjenu uz nadu da će za naredni ciklus ti dijelovi biti uključeni u izradu dokumenta.

G. Sanel Buljubašić, JP Vodovod i kanalizacija, Srebrenik je iskazao zadovoljstvo činjenicom da se neki podaci kontinuirano prate, ali bi htio da se ta situacija poboljša i proširi na veći broj parametara. Zamolio je da se pomognu preduzeća koja imaju želju i volju da rade, ali nemaju dovoljno resursa za to, te je kao rješenje naveo preraspodjelu novca od vodnih naknada za tu svrhu.

Gđa. Muamera Srna, KJKP Vodovod i kanalizacija, Sarajevo, postavila je pitanje da li se prezentirani procenat priključenosti stanovništva, od 54%, odnosi na stanovništvo koje je priključeno na kanalizaciju koja završava sa postrojenjem za prečišćavanje otpadnih voda. Također je postavila pitanje šta podrazumijeva smanjenje biološkog minimuma, konkretno za Sarajevsko polje.

G. Bijedić je naveo da je spomenuti procenat od 54% prosječni procenat priključenosti stanovništva na kanalizaciju mrežu sa postrojenjem za tretman otpadnih voda, što je samo ilustracija nedovoljne priključenosti. Navodi da se drugo pitanje gđe. Muamere Srne tiče procedure koja se sastoji od hidrološke i biološke metode koje zajedno definiraju ekološki minimum. Isti je urađen za rijeku Bosnu, ali još nisu propisane mjere za novi ciklus Plana upravljanja.

G. Slaviša Savić iz JU Vode Srpske je pohvalio i podržao sve dosadašnje i sve buduće aktivnosti i naglasio je da su od velike važnosti horizontalna i vertikalna saradnja institucija u aktivnostima, izradama studija i planovima monitoringa između svih relevantnih institucija. Također je naglasio i finansijski problem realizacije mjera te zaželio sreću u tom koraku.

G. Mladen Klepić iz Bihaća je postavio pitanje o dugoročnom planu sa muljem koji nastaje na tretmanima otpadnih voda.

G. Bijedić se složio da je to ozbiljan problem i da su u Agenciji za vodno područje Jadranskog mora to postavili kao značajno pitanje. Naveo je i kako postoje mogućnosti za odlaganje i korištenje mulja u Bosni i Hercegovini u sektoru poljoprivrede, hortikulture i šumarstva, zatim postoji i opcija spaljivanja mulja u cementarama u Kaknju i Lukavcu.

Gđa. Zijada Redžić je dodala da Zakon o upravljanju otpadom reguliše pitanje odlaganja mulja, ali da ne postoje propisi koji povezuju stabilizaciju i upravljanje muljem u svrhu njegove dalje distribucije. Navodi i kako ovo treba biti značajno pitanje. G. Sanel Buljubašić iz JP ViK Srebrenik se nadovezuje na komentar i navodi da je značajan problem nepostojanje prethodno spomenutog pravilnika, te da postoje trenutno dva pravilnika koja regulišu pitanje upravljanja mulja koji su u suprotnosti, što na koncu dovodi do velikih finansijskih troškova i nemogućnosti adekvatnog zbrinjavanja mulja.

Direktor Agencije za vodno područje rijeke Save, g. Delić zatvorio je sastanak zahvaljujući se svim učesnicima na prisustvu i učešću u diskusiji.

Javna rasprava je završena u 14:30.

Dnevni red, fotografije i prezentacije sa javnog skupa organizovanog s ciljem prezentacije nacrtu Značajnih pitanja upravljanja vodama date su u [Prilozima 2, 3 i 4](#).

4 Pitanja, komentari i odgovori na prezentirani dokument

U periodu trajanja procesa javne rasprave pristiglo je 5 pismenih pitanja/komentara od slijedećih subjekata:

- Solana d.d Tuzla;
- Općina Olovo;
- Federalno ministarstvo okoliša i turizma;
- Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva;
- J.P. Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo.

Odgovori na dostavljene komentare su predstavljeni tabelarno u nastavku:

Tabela 4-1 Matrica komentara sa odgovorima i obrazloženjima

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
1	Solana d.d.Tuzla	Na osnovu poziva na javnu raspravu nacрта dokumenta Značajna pitanja upravljanja vodama u sklopu izrade nacрта Plana upravljanja vodama za vodno područje Save u Federaciji BiH (2022.-2027.) koja je održana u Sarajevu dana 21.01.2020. godine sa početkom u 11:00 sati, te započetih aktivnosti vezanih za pripremu Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH. Sastanku i prisustvovanju prilikom prezentacije i rasprave odazvala se i Solana d.d. Tuzla. Ono što zanima privrednike sa područja regije Tuzla jeste trenutno postavljena granica sadržaja hlorida na ispustu u recipijent, u ovom slučaju u rijeku Jalu i Spreču, te mogućnost povećanja granice iste. Trenutno postavljena granica je 250 mg/l, što je izrazito niska vrijednost i vrlo neprihvatljivo za nas, uzimajući u obzir tehnologije sa kojima raspolažemo, kao i činjenicu da su najveća nalazišta prirodne kamene soli upravo na ovom	Ovo pitanje treba rješavati kroz izradu Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije. Prema čl. 55 ZoV na prijedlog federalnog ministra nadležnog za okoliš Vlada Federacije BiH donosi propis o graničnim vrijednostima zagađujućih materija u otpadnim vodama i drugim zahtjevima kada je u pitanju ispuštanje otpadnih voda u površinske vode tako da se inicijativa za izmjene propisa iz ove oblasti treba uputiti prema nadležnom ministarstvu. Granične vrijednosti za otpadne vode se uspostavljaju prema preporukama dokumenata o najbolje raspoloživim praksama, kao i primjerima drugih Evropskih zemalja. Uredba ne može da obuhvati niti uzeti u obzir karakteristike prihvatnog vodnog tijela, jer je situacija specifična za svako vodno tijelo. Usporedba sa vrijednostima morske vode ne stoji.	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrta dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		području ispod same površine zemljine kore, što samo po sebi ima uticaj na salinitet voda u prirodi. Naša pitanja, odnosno zahtjevi bi bili sljedeći: 1. Mogućnost pomjeranja granice sadržaja hlorida na ispustu u rijeku Jalu sa 250 mg/l (0,25 g/l) na veću vrijednost, ali ne manju od 7.500 mg/l (7,5 g/l), što je opet daleko manja vrijednost nego salinitet drugih voda u okolini Tuzle, a pogotovo morske vode. 2. Prilikom vršenja kontrole, razmotriti mogućnost da se uzimanje uzoraka, umjesto na lokaciji recipijenta u vodotok, vrši nizvodno od trenutnog ispusta minimalno 100 - 150 m, odnosno da se istovremeno uzorkovanje i uzvodno prije samog ispusta u recipijent od minimalno 50 m, kako bi se moglo vršiti upoređivanje i tačno utvrđivanje uticaja privrednog subjekta na okoliš.		
2	Općina Olovo	Opština Olovo, kao lokalna zajednica, jako je zainteresovana za izradu Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji Bosne i Hercegovine (2022.-2027.), te koristimo priliku da uputimo svoje primjedbe i sugestije i nadamo se da ćete		

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		iste prihvatiti sa najboljom namjerom. Iste ćemo pokušati konkretizovati u nastavku: a) Naslov 4.1 POVRŠINSKE VODE Odjeljak 4.1.4 Hidromorfološke promjene podnaslovi Promjene hidrološkog režima i Budući infrastrukturni objekti: U ova dva podnaslova su pomenuti mogući negativni uticaji na hidrološki režim VT-a u smislu prekomjernih vodozahvata, hidroenergetike i akumulacija što u biti i može predstavljati problem ukoliko se ne primjenjuju dobre prakse. Mišljenja smo da je ovaj segment šturo obrađen bez konkretnih elemenata i bojim se da će samo poslužiti kao dokument kako bi se sve aktivnosti koje se tiču VT-a prikazale kao negativne, a što naravno ne može biti tačno. Antropogeni uticaji na Krivaju u biti je uvijek negativan. Međutim, ako se svakom zahtjevu priđe ozbiljno, sa namjerom da se vodotok zaštititi u potpunosti ili da se taj negativni uticaj svede na najmanju moguću mjeru, to onda ne bi trebalo predstavljati problem. Trenutno u dolini rijeke Krivaje, na području općine Olovo, živi 6.000 stanovnika koji na direktan ili indirektan način vrše uticaj na rijeku Krivaju. Bilo bi neozbiljno očekivati da se sve aktivnosti na ovom prostoru zaustve kako bi se ovo VT zaštitilo. Prema tome, mi sugerišemo da bi u Planu upravljanja vodama trebalo predvidjeti i obuhvatiti sve	Općina Olovo je dala komentare na već doneseni Plan upravljanja za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2016-2021). Dostavljeni komentari ne odnose se na nacrt dokumenta Značajna pitanja upravljanja vodama, već na izmjene prostorno-planske dokumentacije, a što nije predmet niti može biti preporučeno Planom upravljanja. Planovima upravljanja vodama (u skladu s EU-ovim ODV-om i ZoV FBiH) se ne optimizira korištenje voda nego se kreira okvir/platforma za njihovo održivo korištenje kroz obezbjeđivanje dugoročne zaštite njihovog kvaliteta i kvantiteta. Donošenje novog Prostornog plana je ključ za dalje razrade svih aspekata planiranja i korištenja prostora, pa samim tim i dijela koji se odnosi na hidrosferu.	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		sadašnje i buduće aktivnosti unutar lokalne zajednice i omogućiti da se iste razvijaju, a pri tome vodeći računa da se kvalitet voda zaštiti i sačuva, pa čak i unaprijedi u odnosu na postojeće stanje. Na kraju krajeva, sigurno je da će kvalitet vode rijeke Krivaje, kada je u pitanju opština Olovo, najviše ovisiti o brizi njenih građana i spremnosti lokalne zajednice da uložiti značajna finansijska sredstva na uklanjanju svih uzroka koji trenutno negativno utiču na kvalitet ovog VT		
2.1		b) 4.4 POVEĆANJE PROCENTA OBUHVATA STANOVNIŠTVA JAVNIM VODOVODNIM SISTEMIMA: Kada je u pitanju ovaj segment upravljanja vodama zainteresovani smo iz razloga što su važećim PP RBiH predviđene vještačke akumulacije Buk i Kamenica na području opštine Olovo. Vještačke akumulacije sa pratećim hidroenergetskim postrojenjima Buk i Kamenica na rijeci Krivaji planirane su u cilju prevođenja voda rijeke Krivaje u sliv Sprečte, a sa namjenom vodosnabdijevanja, regulisanja režima voda i proizvodnju električne energije. Smatramo da ste najpozvaniji kada je u pitanju ova problematika da date i najtačniji sud i prijedlog rješenja koji bi išao u pravcu konačne deblokade izrade PP opštine Olovo. Naime, predviđene akumulacije sa njihovom namjenom su jedina zapreka izrade PP opštine Olovo jer niti jedan do sada	Studijom vodosnabdijevanja jeste kreiran scenario po kojem, za određenu promjenu standarda potrošnje vode stanovništva i privrede i za određeni plan smanjenja gubitaka u vodovodnim sistemima, svaki općinski centar na vodnom području r.Save u FBiH, može koristiti sadašnje vodne resurse u narednih 50 godina, bez formiranja novih. Međutim, odluke o formiranju grupnih-regionalnih vodovoda se ne donose samo na takvim postavkama, što će Planom upravljanja biti opisano. S toga, Studija vodosnabdijevanja ne može poslužiti kao odlučujući argument za donošenje odluke o ukidanju potrebe za formiranje akumulacija Buk i Kamenica, ali je bitan dio analitičko- dokumentacione osnove za donošenje takvog prijedloga i dokaza o opravdanosti i utemeljenje za takvo nešto.	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		zvanični subjekt na sebe nije htio preuzeti odgovornost da se ova dilema otkloni. Kako je Vašom Studijom (avgust 2019. godina) utvrđeno da je osigurano vodosnabdijevanje do 2050. godine, pa i za tuzlansku regiju, od Vas očekujemo da isto tako kažete da je bespotrebno za ovaj period planirati ili ostaviti na snazi planirane akumulacije jer osim što usporavaju i remete život građana Olova nikakav drugi pozitivan efekt tako stanje ne proizvodi. Nadamo se da ćete u budućem Planu upravljanja vodama (2022.-2027.) Vi insistirati da se planirane akumulacije sa ovom namjerom brišu.		
2.2		c) 5.2 NEREGULISANO ODLAGANJE RUDARSKOG OTPADA: Kada je u pitanju Rudnik olova u Olovu, kojem je u ovom odjeljku posvećena pažnja, sugeriramo sljedeće: da Agencija izrazi svoj jasan stav prema ovim aktivnostima u Planu upravljanja vodama (2022.-2027.) na način kojim bi se u potpunosti zaštitio kvalitet površinskih i podzemnih voda na ovom prostoru. S obzirom da je riječ o statreškom dokumentu unaprijed bi trebalo odrediti u kojem obimu bi se mogle razvijati sve rudarske aktivnosti a da ne bi došlo do štetnog uticaja na okoliš. Agencija je i do sada bila nadležna, kroz izdavanje vodnih akata, da ograniči obim rudarskih aktivnosti, ali smatramo da bi to trebalo navesti i u pomenutom Planu upravljanja vodama (2022.-	Neregulisano odlaganje rudarskog otpada prepoznato je kao potencijalno značajno pitanje koje će se detaljnije obraditi kroz ažuriranje Plana upravljanja vodama. U postupku rada rudnika i eksploatacije mineralnih sirovina, te njihove prerade, neminovno se javljaju negativni učinci na okoliš, pa i na površinske i podzemne vode u vidu ispuštanja procjednih voda sa odlagališta, oborinskih onečišćenih voda i specifičnih uticaja na režim voda. Kroz ograničenja i obaveze koji se propisuju vodnim aktima propisati će se uslovi ispuštanja onečišćenih otpadnih koje dopijevaju sa odlagališta rudarskog otpada, a sve u skladu sa Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije, Sl. novine FBiH	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrta dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		2027.) sa više detalja i informacija.	br.101/15, 1/16, 101/18. Vodnim aktima se propisuju i uslovi koje korisnik prava iz vodnog akta mora poštovati u cilju smanjenja specifičnih uticaja na režim površinskih i podzemnih voda.	
3	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	Vašim aktom broj 20-1378/19 obavijestili ste ovo federalno ministarstvo da će se održati javna rasprava u vezi nacrta dokumenta Značajna pitanja upravljanja vodama u sklopu izrade nacrta Plana upravljanja vodama za vodno područje Save u Federaciji BiH (2022-2027). Obzirom da navedeni dokument predstavlja jedan od ključnih osnova za definisanje ciljeva upravljanja vodama te samog programa mjera za razdoblje 2022-2027, potrebno je da se ima u vidu sljedeće: U skladu sa Akcionim planom Federalne strategije zaštite okoliša (2008-2018) , Federalno ministarstva okoliša i turizma provelo je sljedeće aktivnosti: • Vlada Federacije je usvojila Izvještaj Federalnog ministarstva okoliša i turizma o provedenim aktivnostima na realizaciji Akcionog plana Federalne strategije zaštite okoliša za period 2008.-2018. godine, Vladin broj: 73/2019 od 28.1.2019. godine kojim je dat presjek provedenih aktivnosti za sve kompetne okoliša i to: upravljanje		

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		otpadom, zaštita prirode, zaštita zraka i zaštite zemljišta (sa uložnim sredstvima iz Budžeta Federacije BiH, kao i inostranim sredstvima). • Napominjemo da su zadate aktivnosti nastavljene sa realizacijom i u 2019. godini, te je u zaštitu okoliša investirano 1.550.000,00 KM.		
		Nadalje, u vezi nacrtu ažuriranog Plana upravljanja mišljenja smo da je potrebno isti dopuniti kako slijedi: Član 26. Stav 5 Zakona o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj 70/06 Program mjera, definisano je: <i>Ako se na osnovu monitoringa ili drugih podataka utvrdi da ciljevi iz strategije i planova upravljanja vodama za pojedino vodno tijelo neće biti dostignuti, Federalno ministarstvo utvrdit će razloge, pregledati i provjeriti izdate dozvole i koncesije, pregledati i prilagoditi programe monitoringa, te predložiti Vladi Federacije da usvoji dodatne mjere, uključujući i određivanje strožijih graničnih vrijednosti za opterećenje voda.</i> Obrazloženje: Predlažemo da se u okviru ažuriranog plana upravljanja kao jedna od mjera usvoji i izrada metodologije izračunavanja strožijih graničnih vrijednosti za industrije, koje se	Federalno ministarstvo okoliša i turizma je dalo sugestije u vezi sa mjerama –izradom metodologija i graničnim vrijednostima za industriju i indirektno ispuštanje otpadnih voda u podzemlje, a ne na dokumet Značajna pitanja upravljanja vodama. Program mjera će biti sastavni dio nacrtu Plana upravljanja 2022-2027, te će se dostavljeni prijedlog razmatrati u fazi njegove izrade.	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		nalaze na vodnom tijelu u lošem stanju. Ovakvu metodologiju treba da izradi institucija koja ima uvid u rezultate monitoringa površinskih voda, ali i otpadnih voda, vodne dozvole i koncesije. Izradom metodologije biće moguće provesti član 26, stav 5 Zakona o vodama. Takva metodologija će omogućiti predlaganje dodatnih mjera, putem kojih će Federalno ministarstvo moći predložiti Vladi FBiH dodatne mjere.		
		Nadalje, članom 53., stav 5. Opća zaštita voda navedenog zakona: <i>Indirektno ispuštanje otpadne vode u podzemnu vodu dozvoljeno je samo na način i pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i pod zakonskim propisom iz člana 55. stav 1. ovog Zakona.</i> Obrazloženje: Granične vrijednosti za indirektno ispuštanje otpadnih voda su jednake ispuštanju u površinski vodotok. Ipak, uticaji mogu da budu dalekosežni, uzevši u obzir potencijalno prehranjivanje akvifera koji se koristi za vodosnadbijevanje. Predlaže se izrada metodologije ocjene uticaja na podzemne vode u slučaju indirektnog ispuštanja otpadnih voda a koja će uključivati način obrade kvantitativnih i kvalitativnih specifičnosti prijemnika i vodnog tijela kojem pripada, specifičnosti ispuštanja otpadnih vode, te druge podatke potrebne za ocjenu uticaja	Granične vrijednosti za ispuštanje voda su definisane Uredbom o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u prirodne recipijente i sustav javna kanalizacije i kroz uredbu treba definisati uslove za ispuštanje u podzemne vode.	Ne
4	Federalno ministarstvo poljoprivrede,	U okviru izrade drugih Planova upravljanja vodama za oba vodna područja u Federaciji BiH,		

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
	vodoprivrede i šumarstva	prepoznata su značajna pitanja upravljanja vodama koja predstavljaju dominantne probleme i pritiske u dostizanju utvrđenih ciljeva upravljanja vodama, a koja će biti obrađena u Planovima upravljanja vodama za razdoblje 2022. – 2027. godine. Nacrti dokumenata sa pregledima pitanja od značaja za upravljanje vodama u sklopu izrade Nacrta Planova upravljanja vodama u Federaciji BiH prezentirani su javnosti na radionicama u Mostaru za vodno područje Jadranskog mora, odnosno Sarajevu za vodno područje rijeke Save, a isti su raspoloživi i na web-stranicama Agencija. Obzirom da je definiranje značajnih i potencijalno značajnih pitanja važno za dalju pripremu Planova upravljanja vodama i definiranje programa mjera i aktivnosti koje će se provoditi u planskom periodu, FMPVŠ je izvršilo pregled svakog od dokumenata pojedinačno, ali i uporedni pregled istih i ovim putem dostavljamo zajedničke prijedloge za poboljšanje i usklađivanje dokumenata kojim su definirana Značajna pitanja upravljanja vodama, kao i komentare na pojedinačne dokumente.		
4.1		Generalan komentar je da su navedena značajna pitanja u navedenim nacrtima previše razložena, u odnosu na ciljeve upravljanja vodama i okolišne ciljeve utvrđene Zakonom o vodama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 70/06) (i ODV-om), a neka od njih se	U Planu upravljanja 2016-2021. su bila definisana značajna i, zbog nedostatka adekvatnih podataka, potencijalno značajna pitanja upravljanja vodama. Realizacijom određenih mjera definisanih u prvom planskom ciklusu urađene su određene studije kojima se došlo do	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		odnose na istu problematiku i potrebno ih je po tom osnovu objediniti ili pregrupisati.	nedostajućih podataka, na osnovu kojih su pojedina potencijalno značajna pitanja prešla u značajna.	
		Značajna pitanja će se razlagati na pripadajuće segmente i problematiku kroz Plan upravljanja 2022.-2027. godina, odnosno Program mjera definiran Planom, pa je slijedom toga prijedlog da se ista revidiraju i grupišu gdje god je to moguće. Kao primjer se može uzeti značajno pitanje broj 7. Nedovoljan povrat troškova vodnih usluga i broj 8. Povećanje procenta obuhvata stanovništva javnim vodovodnim sistemima za vodno područje rijeke Save, pa se predlaže obuhvat problematike vodnih usluga u zajedničko pitanje broj 7.	Ekonomske analize korištenja voda, koje su provedene za potrebe izrade Plana upravljanja 2016. – 2021., jasno ukazuju da je sadašnji nivo povrata troškova vodnih usluga, koji ostvaruju komunalna preduzeća, nedovoljan da obezbijedi njihovo samostalno poslovanje i primjenu ekonomske cijene vode. Ovim planom daće se konkretne mjere i aktivnosti na rješavanju ovog pitanja. S druge strane pitanje Povećanja procenta obuhvata stanovništva javnim vodovodnim sistemima, za vodno područje rijeke Save, tretira drugu problematiku i propisaće se druge mjere i aktivnosti za njegovu realizaciju. S obzirom da su u pitanju različite problematike/pitanja, ista nije moguće grupisati.	Ne
4.2		Uzimajući u obzir rezultate realizacije Planova upravljanja 2016.-2021. godine, povećanje broja značajnih pitanja može stvoriti dodatne obaveze za koje nije sigurno kako će biti realizirane. Broj značajnih pitanja za vodno područje rijeke Save trebao bi da ostane na broju iz prošlog Plana upravljanja 2016.-2021. godina.	Povećanje broja značajnih pitanja u ovom planskom ciklusu je rezultat sprovođenja pojedinih mjera definisanih u Planu upravljanja 2016-2021, a ne rezultat nametanja "dodatnih obaveza za koje nije sigurno kako će biti realizirane". Sva pitanja koja su bila i u prvom planu su prepoznata i u drugom, a sve u skladu sa inoviranim podacima i studijama.	Ne
4.3		U oba dokumenta bi pitanje Kvalitativno i kvantitativni aspekti upravljanja riječnim sedimentom trebalo uključiti u	Pitanje upravljanja sedimentom je posebno definisano i u međunarodnim	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		hidromorfološke promjene, uz napomenu da, među aktivnostima na kojim treba raditi po ovom značajnom pitanju, treba navesti između ostalog i obavezu monitoringa kvaliteta sedimenta (posebno na teške metale, policiklične aromatske ugljikovodike (PAH-ovi) itd., sa tim da je potrebno izvršiti izmjenu Odluke o karakterizaciji u skladu sa ovim pitanjem).	planovima upravljanja Save i Dunava. Pitanje upravljanja riječnim sedimentom je, kao značajno, prepoznato Planom upravljanja 2016.-2021., ali se zbog nedovoljne istraženosti, manjka pouzdanih podataka i nepostojanja legislative moralo svrstati u grupu „potencijalno značajnih“. Treba naglasiti da se upravljanje riječnim sedimentom bazira na rezultatima monitoringa, kvantiteta i kvaliteta sedimenta. U dosadašnjem je periodu, po provođenju mjera po ovom potencijalno značajnom pitanju, koncem 2018. urađena Studija transporta riječnog sedimenta za podsliv r.Bosne u FBiH. Sastavni dio te studije je nacrt podzakonskog akta za regulisanje pitanja upravljanja riječnim sedimentom, kako u kvalitativnom tako i u kvantitativnom smislu. Hidromorfološke promjene su jedan od efekata nepotpunog upravljanja riječnim sedimentom te se ovo pitanje ne može podvesti samo pod tu temu. Izmjena/dopuna Odluke o karakterizaciji je jedna od mjera iz Plana 2016-2021.	
4.4		Takođe smo mišljenja da je većina značajnih i potencijalno značajnih pitanja ista za oba vodna područja, pa predlažemo da se oba dokumenta usklade i u tom kontekstu.	Problemi na slivnom području Save i Jadranskog koliko god su slični, imaju i posebne specifičnosti, te se s toga ne mogu u potpunosti uskladiti.	Ne
4.5		Predlažemo da se Jačanje vertikalne i horizontalne međusektorske koordinacije za oba vodna područja definira kao	Jačanje vertikalne i horizontalne međusektorske koordinacije jeste jedno od	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		jedno od potencijalno značajnih pitanja, uz uvažavanje da se neke aktivnosti provode uz podršku UNDP projekta, ali da je jača i vertikalna i horizontalna međusektorska koordinacija uslovljena njenim formaliziranjem kroz pravne akte i osiguranjem njihove provedbe (primjer propisa o dobroj poljoprivrednoj praksi).	potencijalno značajnih pitanja upravljanja vodama. U planu upravljanja za vodno područje rijeke Save u FBiH (2022-2027) i koristiće sve rezultate projekata koji se rade u BiH, a koji se tiču ove problematike.	
4.6		Obzirom da problematika prilagođavanja klimatskim promjenama nije navedena kao značajno ili potencijalno značajno pitanje, smatramo da, ukoliko konsultant neće u okviru plana razmatrati prilagođavanje klimatskim promjenama kao poseban scenario pri definiranju pojedinih mjera i aktivnosti u programu mjera, onda svakako prilagođavanje klimatskim promjenama treba uključiti kao potencijalno značajno pitanje, uz napomenu da će važan dio ovog pitanja biti obuhvaćen kroz planove upravljanja poplavnim rizikom.	U dokumentu Značajna pitanja upravljanja vodama je navedeno da se Prilagođavanje klimatskim promjenama ne izdvaja kao (potencijalno) značajno pitanje jer se radi o nizu mjera koja će se planirati u vidu: intenzivnijeg monitoringa, racionalnom potrošnjom voda u svim oblastima, smanjenjem gubitaka, boljom saradnjom sa sektorima šumarstva, poljoprivrede i prostornog planiranja. Zbog toga problematika prilagođavanja klimatskim promjenama nije posebno navedeno kao značajno ili potencijalno značajno pitanje, jer se provlači kroz skoro sve aktivnosti Plana upravljanja.	Ne
		Komentari na dokument značajna pitanja upravljanja vodama na vodnom području rijeke Save:		
4.7		Definicije koje se već nalaze u Zakonu o vodama ne treba ponavljati.	Za bolje razumjevanje samog dokumenta definicije su neophodne.	Ne
4.8		Značajno pitanje broj 3. Zagađenje površinskih voda prioriternim i specifičnim materijama, preformulirati u „zagađenje površinskih	U Dodatku X ODV-a data je lista prioriternih supstanci, a koja je transponovana u domaću legislativu: Odluka o karakterizaciji površinskih i podzemnih voda, referentnim	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		voda opasnim i prioriternim materija“ radi usklađivanja sa odredbom članom 55. Zakona o vodama; Obzirom na okolišni cilj iz člana 30. stav 1. tačka 5. Zakona o vodama treba ključni cilj/viziju definisati u skladu sa tom odredbom, što će imati i uticaj na mjere i aktivnosti koje će biti definisane u programu mjera Plana upravljanja vodama.	uslovima i parametrima za ocjenu stanja voda i monitoringu voda, (Sl. novine FbiH, br.1/14), Prilog 6: Specifične zagađujuće materije koje treba uključiti pri procjeni ekološkog stanja tijela površinskih voda, i Prilog 7: SKO za prioriternne materije i određene druge zagađujuće materije. Neke od tih prioriternih supstanci sa liste su opasne (hazardne) i one su posebno označene. Ako bi napisali „zagađenje površinskih voda opasnim i prioriternim materija“ isključili bi iz analize specifične supstance koje ulaze u ocjenu ekološkog statusa.	
4.9		• Poglavlje 4.1.3 – Preliminarni prikaz aktivnosti koje je potrebno provoditi u okviru Plana upravljanja 2022.-2027. - na str. 26., potrebno preformulirati alineju 2. i 3. u kojoj se navodi: „Osnovna aktivnost radi smanjenja unosa prioriternih supstanci u vodne ekosisteme je primjena BAT tehnologija u industriji. • Primjedba i prijedlog: Obzirom na opasne i prioriternne materije, ovdje se ne radi o urbanim otpadnim vodama niti o industrijama kompatibilnim urbanim otpadnim vodama. Iz tog razloga, tretman urbanih otpadnih voda i korištenje mulja treba	Alineja 2 će biti preformulisana u: „Zbog unosa prioriternih supstanci u vodne ekosisteme neophodan je tretman svih tehnoloških otpadnih voda i primjena BAT tehnologija u industriji.“ Specifične zagađujuće i prioriternne materije nalazimo u obrađenom mulju sa uređaja za prečišćavanje otpadnih voda aglomeracija. U poglavlju 4.1.3 govorimo o njegovom, okolišno prihvatljivom odlaganju, odnosno korištenju, imajući u vidu prvenstveno sadržaj teških metala.	Da

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		prebaciti u pitanje broj 1. odnosno u poglavlje 4.1.1 - Zagađenje površinskih voda organskim materijama. Ostaviti primjena BAT tehnologija u industriji.		
4.10		Poglavlje 4.1.3 Zagađenje površinskih voda prioritetnim i specifičnim materijama -preformulirati u skladu sa članom 55. Zakona o vodama slijedeći tekst: "Specifične zagađujuće i prioritetne materije,..."	Ovo je već obrazloženo u prethodnim komentarima.	Ne
4.11		Kao značajno pitanje predložimo da se doda problematika zbrinjavanja mulja sa postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda.	Pitanje stvaranja, transporta i okolišno prihvatljivog odlaganja/korištenja obrađenog mulja sa uređaja za prečišćavanje otpadnih voda aglomeracija je obrađeno u stavci 4.1.3, i indirektno u stavkama 4.1.1 i 4.1.2. Mislimo da nije opravdano kreirati zasebno značajno ili potencijalno značajno pitanje zbrinjavanja obrađenog mulja. Planom upravljanja će se dati procjene mogućih količina obrađenog mulja tokom planskog perioda 2022.-2027., kao i smjernice/ograničenja za njegovo odlaganje/korištenje. U DSIP i APID dokumentima će se uraditi detaljnije analize po ovom pitanju.	Ne
4.12		Značajno pitanje broj 4. Hidromorfološke promjene (Poglavlje 4.1.4.) - Obzirom na veliki problem izgradnje MHE objekata možda bi bilo dobro da se to pitanje nekako posebno naglasi u ovom dijelu.	Uticaj MHE biće posebno obrađen kroz poglavlje Analize pritisaka u okviru Plana upravljanja 2022-2027. Dokumentom Značajna pitanja upravljanja vodama su, za navedeno značajno pitanje, navedeni HM pritisci koje MHE izraženo stvaraju na malim vodotocima: (i) prekidi	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
			kontinuiteta vodotoka i staništa; i (ii) promjene hidrološkog režima. Potencijalno značajnim pitanjem: Jačanje vertikalne i horizontalne međusektorske koordinacije su, radi doseganja cilja/vizije: Imati efikasne vertikalne i horizontalne sektorske i međusektorske veze radi saradnje, koordinacije rada i razmjene podataka i informacija, predviđene aktivnosti bolje saradnje sa nivoima kantona, ovlaštenim za izdavanje dozvola formiranja MHE-a pretežno na vodotocima II kategorije. MHE su prepoznate kao jedan od problema (pritisaka hidromorfološkog karaktera) zbog njihove brojnosti i nekonzistentne kontrole njihovog rada, ali i zbog nedovoljne izučenosti slivova koji su potencijalno interesantni za Investitore iz oblasti energetike. Zbog toga je Plan upravljanja 2016-2021 u poglavlju 11.2 Hidroenergetsko korištenje vodnih snaga kao jedna od mjera data i slijedeća: „privremena zabrana gradnje hidroenergetskih objekata u slivu rijeke Save u FBiH za period 2016-2021. godina na svim vodotocima sa slivnom površinom manjom od 30 km² dok se ne provede adekvatno mapiranje hidromorfološkog statusa spomenutih vodotoka“.	
4.13		Obzirom na aktuelne aktivnosti i fokus sektora voda kroz SUV FBiH i važeće RBM	U dokumentu Značajna pitanja se jasno precizira da se radi o povratu troškova svih vodnih usluga, i u sklopu Ekonomske	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		planove na potrebu unaprjeđenja vodnih usluga izuzetno je važno da se Značajno pitanje broj 7. Nedovoljan povrat troškova vodnih usluga, precizno definira i sagleda u kontekstu EU Direktiva (ODW, DW i UWWD) i naših propisa, te mogućnosti dostizanja ciljeva postavljenih u usvojenim dokumentima EAS BiH i Programu FBiH za EAS BiH. Potrebno je dopuniti tekst „...nivo povrata troškova vodnih usluga, koji ostvaruju komunalna preduzeća, nedovoljan da obezbijedi njihovo samostalno poslovanje,“ sa sljedećim „te zahtijevani kvalitet i obuhvat vodnih usluga na pripadajućem području, održivost pružanja vodnih usluga i održivost vodne infrastrukture kojom JKP upravljaju, obzirom da sadašnje naknade za vodne usluge/tarife ne uključuju sve potrebne elemente uključujući troškove za zaštitu okoliša od urbanih otpadnih voda i propisano stanje površinskih i podzemnih voda“; Vezano za ovo značajno pitanje skrećemo pažnju na definiciju	analize koja će se raditi za Plan upravljanja, svi aspekti koji su navedeni u komentaru će biti obrađeni. Čak i definicija ključnog cilja po ovoj oblasti kaže da će svi aspekti biti pokriveni (primijeniti jasno definiran akcioni plan za poboljšanje povrata troškova od vodnih usluga na način da se obezbijedi samoodrživ rad javnih komunalnih (vodovodnih) preduzeća i punu implementaciju Okvirne direktive o vodama (2000/60/EC) i Direktive o procjeni i upravljanju poplavnim rizicima (2007/60/EU) tokom naredna 4 planska ciklusa, odnosno do 2039). U dokumentu Značajna pitanja nije se moglo pozivati na Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama Federacije BiH, ali će svi principi povrata troškova i sporovođenja Ekonomske analize biti korišteni u sklopu Ekonomske analize za Plan upravljanja.	

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		vodnih usluga iz OVD-a koja je preuzeta u članu 1. tačka 57. Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama, te odredbe u istom nacrtu date u članu 11. (28b. naknada troškova za vodne usluge), i članu 12. stav 2. (ekonomske analize), čije je usvajanje u PFBiH u toku, a što treba biti usmjerenje za razmatranje ovog pitanja u toku izrade 2. RBM plana. Mišljenja smo da „nivo povrata troškova koji se obezbjeđuje kroz prikupljanje opštih i/ili posebnih vodnih naknada“ ne treba miješati sa pitanjem povrata troškova vodnih usluga, nego treba govoriti o prisutnom neadekvatnom vrednovanju svakog korištenja voda utvrđenom i kroz ekonomske analize. Bolje vrednovanje značaja vode kao resursa je neophodno promijeniti sistemski što će postepeno dovesti i do adekvatnije visine i obuhvata vodnim naknadama svih korisnika i zagađivača voda, što se još i ne kreće u tom pravcu bez obzira na usvojene		

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		principe korisnik plaća i zagađivač plaća. Uz prednje bi trebalo dodati i dio u kojem će se konstatovati da vode nisu adekvatno vrednovane ni kroz koncesione naknade za sve vidove korištenja voda i vodnog dobra, pa se uglavnom za vodosnabdjevanje, ali i za sve druge namjene koje koriste vodu za proizvode koji se prodaju na tržištu npr. industrija, poljoprivredna proizvodnja, proizvodnja električne energije, ribarstvo i drugo, korisnici nisu striktno obavezani potpisati ugovor i plaćati koncesione naknade, a iz navedenih sredstava se trebaju osigurati prihodi u budžetu iz koji će se pružiti podrška razvoju vodnih usluga i stanja voda.		
4.14		• Provodivost aktivnosti koje se odnose na značajno pitanja broj 9. Strane i invazivne vrste vodne flore i faune je složena jer nije izvjesno na koji način će se spriječiti uvođenje stranih (alohtonih) organizama, odnosno eliminirati negativni efekat, ako će biti nadležan za provođenje mjera, koliko bi potencijalno one	Pitanje invazivnih vrsta prepoznato je i Planom upravljanja 2016-2021 kao potencijalno značajno. Izrada studije definisane u programu mjera spomenutog Plana, Inventarizacija i geografska interpretacija invazivnih vrsta u Federaciji BiH koja je pokazala da je podsliv rijeke Save u Federaciji BiH već stanište utvrđenih alohtonih invazivnih biljnih vrsta (vodena kuga) i životinja (ribe: kalifornijska pastrmka,	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		koštale i iz kojih bi se sredstava finansirale. Ako na ova pitanja već sad nemamo okvirne odgovore onda je bolje da se značajno pitanje broj 9. zadrži kao potencijalno značajno pitanje	babuška, američki somić, sunčanica; školjka trokutnjača; vrste amfipodnih rakušaca, signalni rak i sl.), te je na osnovu rezultata navedene Studije, ovo pitanje postalo značajno u Planu upravljanja 2022-2027. Programom mjera u Planu upravljanja 2022-2027, kao i u Planu upravljanja 2016-2021 za sva pitanja će se definisati šta se sve treba poduzeti i ko je nadležan, pa tako i za ovo pitanje.	
4.15		U cilju redefiniranja broja značajnih pitanja, značajno pitanje broj 10. - Neregulisano odlaganje krutog otpada – predlažemo da se preformuliše u: Problematika procjednih voda deponija (koja će obuhvatiti i neregulisano odlaganje krutog otpada), a zatim doda u dijelu koji se odnosi na kvalitet podzemnih voda (značajno pitanje broj 6.) ili zadržati formulaciju datu u potencijalno značajnim pitanjima iz prvog Plana upravljanja (Neregulirano odlaganje krutog i rudarskog otpada).	Neregulisano odlaganje krutog otpada je iz potencijalno značajnog pitanja prepoznatog u Planu upravljanja 2016-2020 prešlo u značajno pitanje u ovom planskom period, nakon što je izrada odgovarajuće studije (u 2019. godini) pokazala postojanje velikog broja divljih deponija koje ugrožavaju kako površinske tako i podzemne vode. Navedenom studijom su određeni i tereti zagađenja vodnih tijela površinskih i podzemnih voda sa neuređenih odlagališta otpada. Odlaganje rudarskog otpada je još uvijek neistraženo te i dalje ostaje kao potencijalno značajno pitanje.	Ne
4.16		5.1 Jačanje vertikalne i horizontalne međusektorske koordinacije - Preformulisati tekst na str. 34. „Vanjski poslovi....“ (nije jasno	Predmetna rečenica glasi: „Vanjski poslovi se ostvaruju putem institucija BiH koje su ovlaštene za sklapanje međunarodnih ugovora čije je provođenje uglavnom odgovornost Entiteta, i BD BiH, u skladu sa smjericama	Da

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		koji su vanjski poslovi u sektoru voda?).	utvrđenim na nivou Predsjedništva BiH.“ Izvršiće se preformulacija rečenice.	
4.17		Preformulisati slijedeći tekst na str. 35: „potrebno je nastaviti provedbu aktivnosti predviđenih započetih kroz program mjera Plana upravljanja 2016.-2021. , a ostatak teksta izbrisati.	Za svako značajno i potencijalno značajno pitanje dat je pregled aktivnosti koje se trebaju uraditi. Tako su i za ovo pitanje pobrojane aktivnosti koje treba provesti drugim Planom.	Ne
5	J.P. Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo	Pozdravljamo trud i napore Agencije za vodno područje Save koje ulažete u aktivnosti vezane za pripremu Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2022-2027). Navedeni plan smatramo i svojim dokumentom, obzirom na sve obaveze koje proističu iz njega za našu kompaniju. Jedan od prvih dokumenata u izradi navedenog Plana je dokument „Značajna pitanja upravljanja vodama u sklopu izrade Plana upravljanja vodama za vodno područje Save u Federaciji BiH (2022-2027)“ na koji u nastavku dajemo svoje komentare. Smatramo da ovaj dokument (Značajna pitanja upravljanja vodama - Nacrt) koji je očito glavni ulazni dokument za izradu Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (za period 2022-2027. godina), mora sadržavati i slijedeće, kako bi bio unaprijeđen u odnosu na prethodni Plan:		
5.1		Prijedlog za razmatranje okvirnih obaveza svih subjekata društva, taksativno	Tabela 3.1 predstavlja plan dostizanja okolišnih ciljeva u tri planska ciklusa do 2039. godine i preuzeta je iz Plana upravljanja 2016.-2021.	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		navedenih državnih organa kojima je prema ZoV obaveza da se bave poboljšanjem i kontrolom negativnih i nekontrolisanih uticaja na vodotoke, jezera i podzemne vode, kao i prijedlog za razmatranje obaveza privrednih društava. I jedni i drugi bi morali sačiniti i dostaviti svoje programe sa planiranim aktivnostima i rokovima za njihovu realizaciju, a sve radi ispunjenja zahtjeva definisanih ZoV i podzakonskim propisima ovog zakona. (Napominjem da privredna društva moraju dostaviti svoje planove, uz zahtjev za izdavanje vodnih dozvola). • Okolišni ciljevi do 2039. navedeni u tabeli 3.1. nisu razrađeni. Predlažem da se daju okvirne aktivnosti pomoću kojih se mogu ostvariti ti ciljevi, te da se navedu nosioci realizacije tih aktivnosti	Okolišni ciljevi se dostižu realizacijom mjera definisanim kroz planove upravljanja, gdje se preciziraju i institucije zadužene za provedbu pojednih mjera u skladu sa njihovim nadležnostima, koje su Planom upravljanja 2016.-2021. i predviđene.	
5.2		• Navedeni ključni tipovi mjera po ODV u tabeli 3.5. bi trebali imati i mjere u smislu da se navede koji su to nosioci aktivnosti za realizaciju navedenih mjera, koje se moraju realizovati. Konkretni primjer se može vidjeti u slučaju provođenja mjere smanjenja	U tabeli 3.5 je dat samo pregled ključnih tipova mjera po ODV-u a pojedninačno definisane mjere i institucije/pravna lica odgovorna za njihovu realizaciju, a sve prema zakonskim ingerencijama i obavezama pojednih institucija, biće navedeni u Planu upravljanja 2022.-2027.	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		zagađenja pesticidima. (Nije jasno ko će provoditi mjere i ko će nadzirati realizaciju tih mjera?). Pored navedenih ključnih tipova mjera, bilo bi dobro da se navedu i prijedlozi ključnih rješenja. U tabeli 4.1. Pored kolone „Značajna pitanja upravljanja vodama za period 2022-2027.“ dodati kolonu „Najznačajnija okvirna rješenja po pitanju upravljanja vodama za navedeni period“.	Osnovne aktivnosti po pojedinim pitanjima date su na kraju svakog poglavlja koje tretira pojedino pitanje u dokumentu Značajna pitanja upravljanja vodama. Tabela 4.1 je data da bi se prikazala sličnost/razlika u pitanjima prvog i drugog Plana. Program mjera koji će biti sastavni dio Plana upravljanja 2022-2027 će definisati mjere i aktivnosti za dostizanje okolišnih ciljeva po značajnim i potencijalno značajnim pitanjima upravljanja vodama.	
5.3		U cilju racionalnog trošenja novca prikupljenog od vodnih naknada, bilo bi dobro još jednom razmotriti da li je potrebno formirati posebnu instituciju nadležnu za određivanje minimalnih vodnih tarifa ili to može raditi neka već formirana institucija, kao što je Fond za zaštitu okoliša.	Nacrt Uredbe o metodologiji i utvrđivanju najniže cijene vodnih usluga u Federacije BiH će biti upućen u proceduru i javnu raspravu tek po usvajanju izmjena i dopuna Zakona o vodama Federacije BiH u kojem je sadržan pravni osnov za njeno donošenje. Uredbom se inicira uspostava Regulatornog tijela za utvrđivanje najniže cijene vodnih usluga. Plan upravljanja ne uspostavlja zakonodavni okvir, već ga implementira.	Ne
5.4		Predlažemo da se u tabelu 5.1. kao potencijalno značajno pitanje upravljanja vodama, doda i „Upravljanje vodama ispuštenim iz industrijskih objekata“.	Pitanje industrijskih otpadnih voda definisano je Uredbom o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u prirodne recipijente i sustav javna kanalizacije, Sl. novine FBiH br. 101/15, 1/16, 101/18. Industrijske otpadne vode se planovima upravljanja obrađuju u segmentu Analize pritisaka.	Ne
5.5		Jačanje horizontalne i vertikalne međusektorske	Jačanje sektorske i međusektorske koordinacije rada/aktivnosti je pitanje na	Da

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		koordinacija je prepoznato kao potencijalno značajno pitanje. Prema obrazloženju datom u ovom dokumentu, potencijalno značajna pitanja - problemi podrazumjevaju pitanja koja nisu dovoljno istražena. Obzirom da ovo pitanje treba da podrazumjeva i usklađivanje zakonske regulative u oblastima koja se dotiču voda i to: šume, energetika, poljoprivreda, okoliš, prostor i druge i to je potrebno naglasiti. Da li se to ovdje želi reći da nije dovoljno istražena zakonska regulativa ili nije dovoljno istražena, usklađenost zakona različitih sektora. Prema obrazloženju datom u ovom dokumentu za značajna pitanja (dovoljno istražena) mogu se propisati mjere. U dokumentu je navedeno i sljedeće: „Obzirom na složenu institucionalnu strukturu sektora voda u BiH, problematika vertikalne i horizontalne međusektorske koordinacije je prepoznata kao značajna Planom upravljanja 2016.-2021., ali je svrstana u grupu potencijalno značajnih pitanja,	koje je ukazano i Planom upravljanja 2016.-2021. i koje kao takvo ostaje i u planskom periodu 2022.-2027. Da bi se mogle predvidjeti odgovarajuće mjere koordinacije rada potrebna je zakonska osnova - protokoli. Jačanje međusektorske saradnje u oblastima primjene planova rada različitih sektora će biti dopunjeno sektorom prostornog planiranja i okoliša.	

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		upravo zbog složenosti odnosa sektora voda entiteta u BiH.“ Iz ovoga slijedi, potpuno ispravno, da je navedeno pitanje potrebno adekvatno analizirati i uložiti veliki napor u usaglašavanje zakona. Usklađivanje zakona je mjera, te je prema tome jačanje horizontalne i vertikalne međusektorske koordinacije značajno pitanje, a ne potencijalno značajno pitanje. U dokumentu je navedeno (strana 35 peta alineja) i slijedeće, „Jačanje međusektorske saradnje u oblasti primjene planova rada sektora poljoprivrede, šumarstva, energetike, turizma i sl.“, potrebno je još dodati prostornog planiranja, okoliša.		
5.6		Nadalje smatramo da se ova suradnja ne treba zatvori na entitetskom nivou i nivou Države. Kada se govori o unaprjeđenju vertikalne suradnje, trebalo bi biti da je osnovi cilj da se suradnja unaprijedi u vertikalnom smislu direktno sa općinama ili gradovima ili putem Kantonalnih ministarstava za poljoprivredu, vodoprivredu i	Za ovo pitanje koristiće se rezultati projekta Razvoj okvira za monitoring i evaluaciju prilagođavanja na klimatske promjene u Bosni i Hercegovini – (Okvir za monitoring i evaluaciju), gdje je predviđena izrada protokola na nivou BiH. Mjere za ovo pitanje definišaće nosioce procesa, i operativni dio.	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		šumarstvo, u cilju uspostavljanja efikasnosti i operativnosti, koja bi se sprovodila i na nižim nivoima u smislu očuvanja voda i obala. Ovo je potrebno zbog realnog unaprjeđenja očuvanja voda i obalnog pojasa, kao u smislu očuvanja od zagađenja tako i u smislu održavanja obala, ribljeg fonda, očuvanje obala od uzurpacije izgradnje objekata, odlaganja raznog otpada u zoni obale, odlaganje otpada u vode i sl. Svjedoci smo na pojedinim vodotocima kako u urbanoj zoni tako i van nje, lošeg ili čak katastrofalnog stanja obala koje su ugrožene prvenstveno organskim otpadom. Trebalo bi definisati pristup održavanja i očuvanja voda po ovom pitanju, propisati mjere zaštite i sl. Plan tu mora biti jasan kroz utvrđene ciljeve, metode i mjerenja realizacije postavljenih ciljeva. Definirati nosioce procesa, i operativni dio.		
5.7		• U tački 5.2. Neregulisano odlaganje rudarskog otpada - potrebna je naglasiti neophodnu saradnju sa sektorom okoliša.	Program mjera za ovo pitanje definisaće mjere i aktivnosti, te odgovorne institucije koje trebaju biti poduzete za njegovu realizaciju, a sve u skladu sa zakonskim	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
			ingerencijama i ovlastima institucija.	
5.8		U okviru ovoga dokumenta dati su broj i procenti statusa vodnih tijela površinskih i podzemnih, broj vodnih tijela koji su izloženi hidromorfološkim pritiscima, ali nije data niti jedna karta na kojoj bi se prikazao prostorni raspored navedenih analiza. Nadamo se da će u narednim dokumentima to biti ispravljeno, jer je ovako dokument samo jedna statistička ilustracija bez konkretizacije.	U samom Planu upravljanja 2022-2027 posebno poglavlje će biti posvećeno hidromorfološkim promjenama sa svim pripadajućim tabelama, kartama i podacima. S obzirom da su hidromorfološke promjene jedno od značajnih pitanja upravljanja vodama, biće definisane mjere i aktivnosti, te nadležne institucije za realizaciju ovog pitanja.	Ne
5.9		„Značajna pitanja plan 2020-2027 godine“ treba dopuniti sa: Zagađenje obale (ili obalnog pojasa) organskim materijama Zagađenje obale (ili obalnog pojasa) opasnim otpadom Nije primjećeno da se navedeno spominje u Planu i smatramo da se treba uzeti u obzir, jer se vodotokom obuhvata i obalni pojas. Zaštititi obalni pojas od svih vrsta otpada, kao i održavanje tog dijela koje je svakom vidno i upada u oči treba biti u rangu očuvanja vode.	Značajnim pitanjem: Neregulisano odlaganje krutog otpada, se „pokriva“ oblast tzv. divljih/neuređenih odlagališta otpada u pojasu oko vodotokova. Odgovarajućom studijom su detektovana sva takva odlagališta u pojasu 200 m lijevo i desno od obala vodotoka na vodnom području r.Save u FBiH. Procjenjeni su i tereti zagađenja ovih odlagališta na VT-a površinskih voda kao i troškovi uklanjanja. Sve navedeno će biti opisano u Planu upravljanja - Analizi pritisaka, sa pripadajućim mjerama. ZoV FBiH je propisao način upravljanja „vodnim dobrom“, (član. 7 i 8).	Ne

R.b.	Institucija koja dostavlja komentare	Komentari	Obrazloženje/odgovor	Nacrt dokumenta Značajna pitanja doraditi na osnovu komentara (Da/Ne)
		Dio koji se odnosi na definicije korištenih pojmova dopuniti sa obalom ili obalnim pojasom, ako postoji razlika u tome.		
5.10		Stavka 2. „sadržaj i ciljevi dokumenta....“ alineja 8-nedovoljan povrat troškova vodnih usluga. Obzirom da je ovo ekonomsko pitanje, ostvarenje prihoda po pitanju vodnih naknada razne vrste kao i naknada za izdavanje vodnih akata i prihoda po drugom osnovu, to treba odvojiti kao poseban dio i doraditi. Alineju 8. ukloniti u ovom dijelu i detaljnije definisati ovaj osnov u posebnom dijelu.	Ekonomске анализе коришћења вода, које су проведене за потребе израде Плана управљања 2016. – 2021., јасно указују да је садашњи ниво поврата трошкова водних услуга, који остварују комунална предузећа, недovoljan да обезбједи њихово самостално пословање. Кључни циљ по овој области се може насловити као: примјенити јасно дефиниран акциони план за побољшање поврата трошкова од водних услуга на начин да се обезбједи самодржив рад јавних комуналних (водоводних) предузећа и пуно имплементацију Оквирне директиве о водима (2000/60/EC) и Директиве о процјени и управљању поплавним ризикима (2007/60/EU) током наредна 4 планска циклуса, односно до 2039. Наведена оцјена реализације мјера, са утицајем на приказ стања по питању поврата трошкова водних услуга, наводи на закључак да ово питање треба да остане у групи „значајних“ и у планском периоду 2022.-2027.	Ne

5 Prilozi Izvještaju

5.1 Prilog 1: Dnevni red prezentacije/javne rasprave

Vrijeme:	Tema rada - izlaganja:	Prezenter:
11.00 - 11.30	Dolazak i prijavljivanje učesnika i kafa dobrodošlice	
11.30 - 11.45	Radni plan za pripremu i usvajanje Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2022.-2027.)	AVP Sava, Sarajevo
11.45 - 12.15	Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH, (2022.-2027.). Dokument: Značajna pitanja upravljanja vodama	Adnan Bijedić, ZZV/Enova
12.15 - 13.00	Pitanja učesnika i diskusija	
13.00 - 13.15	Zaključci radionice	AVP Sava Sarajevo / ZZV-Enova

5.2 Prilog 2: Foto dokumentacija sa prezentacije/javne rasprave

Slika 5-1 Uvodno obraćanje i otvaranje javne rasprave - g Sejad Delić, direktor Agencije za vodno područje rijeke Save

Slika 5-2 Predstavljanje Radnog plana za pripremu i usvajanje Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2022.-2027.) - gđa. Anisa Čičić - Močić, predstavnik komisije za praćenje realizacije projekta ispred AVP Sava

Slika 5-3 Predstavljanje nacrtu dokumenta „Značajna pitanja upravljanja vodama Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2022.-2027.)“ - g. Adnan Bijedić, Voditelj projekta

Slika 5-4 Sudionici javne rasprave

Slika 5-5 Mirko Šarac, Agencija za vodno područje Jadranskog mora

Slika 5-6 Slaviša Savić, J.U. Vode Srpske

Slika 5-7 Muamera Srna, J.K.P. Voodoo i kanalizacija d.o.o. Sarajevo

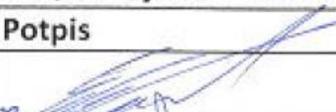
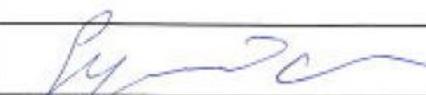
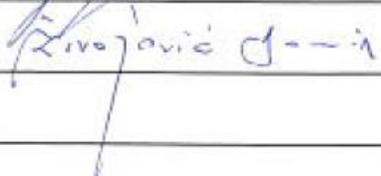

5.3 Prilog 3: Popis sudionika javne rasprave

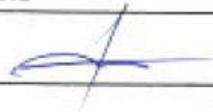
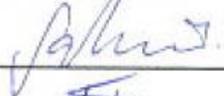
Značajna pitanja upravljanja vodama PUVPRS (2022.-2027.)-JAVNA RASPRAVA, Sarajevo 21.1.2020.

Br.	Ime i prezime	Naziv institucije	broj tel.	e-mail	Potpis
1	Anisa Avdaković	JP Elektroprivreda BiH			
2	Irvina Numić	JP Elektroprivreda BiH			
3	Dževada Berilo	Općina Trnovo		062-691-110	Dževada Berilo
4	Enes Radoš	Mujanić d.o.o. Sarajevo			
5	Miroslav Lucić	Općina Domaljevac-Šamac			
6	Damir Softić	Madi d.o.o. Tešanj			
7	Velma Hošo	UNIX GINEX d.d. Goražde	061/388-402	ginexinfo@bih.net.ba	Hošo
8	Senad Džihanić	UNIX GINEX d.d. Goražde	062/550-939	ginexinfo@bih.net.ba	Džihanić
9	Edina Drakovac	UNIX GINEX d.d. Goražde	062/246-500		Drakovac E.
10	Sanja Miličić	AVP Sava	032/441280	sanja@voda.ba	Miličić
11	Nermina Hodžić	AVP Sava			
12	Roksanda Školjić	AVP Sava			
13	Hidajeta Ribić	Kantonalna inspekcija Tuzla			
14	Senada Maličbegović	MPVŠ ZDK	032/460 742	senada.malicbegovic@zdk.ba	Maličbegović
15	Senada Dizdar	MPVŠ ZDK			

Značajna pitanja upravljanja vodama PUVPRS (2022.-2027.)-JAVNA RASPRAVA, Sarajevo 21.1.2020.

Br.	Ime i prezime	Naziv institucije	broj tel.	e-mail	Potpis
16	Ensar Bukarić	Saraj-Komer d.o.o. Gornji Vakuf Uskoplje	061/434-476	eberkaric@saraj-komer.com	
17	Nijaz Rujanac	Saraj-Komer d.o.o. Gornji Vakuf Uskoplje	061 420 231	nujanac@saraj-komer.com	
18	Rasim Operta	BBM d.o.o. Vareš	032-849-010 061-135-112	rasim.operta@bbm.ba	
19	Elvedina Muminović	JP EP BIH Tuzla			
20	Edis Suljić	JP EP BIH Tuzla			
21	Amira Okanović	JP EP BIH Tuzla			
22	Admir Zubača	Općina Kiseljak			
23	Edin Sijerčić	Kantonalna uprava za inspekcijske poslove BPK	062 331-263		
24	Damir Živojević	Kantonalna uprava za inspekcijske poslove BPK	062-331-265	damirzivojevic@hotmail.com	
25	Sead Obučina	Bosnalijek d.d. Sarajevo			
26	Bojan Vujisić	Bosnalijek d.d. Sarajevo			
27	Emir Kamberović	Bosnalijek d.d. Sarajevo			
28	Aleksandra Branković	Sarajevska pivara d.d.	061/243-088	aleksandra.brancovic@piara.ba	
29	Melisa Sefer	Sarajevska pivara d.d.			

Značajna pitanja upravljanja vodama PUVPRS (2022.-2027.)-JAVNA RASPRAVA, Sarajevo 21.1.2020.

Br.	Ime i prezime	Naziv institucije	broj tel.	e-mail	Potpis
30	Ferhat Bradarić	Općina Maglaj	032 465 829	ferhat.bradaric@maglaj.ba	
31	Elma Obarčanin	Pobjeda-Rudet d.d. Goražde			
32	Samir Kulović	Općina Kakanj			
33	Vesna Jovanović	RTV Zenica	032 449-210		Vesna Jovanović
34	Sabit Kulagić	Pretis d.d. Vogošća			
35	Elma Pružan	Općina Travnik	030/510-277	elmap@opcinatransnik.com.ba	
36	Izet Bašić	Općina Zavidovići	061 752 749	izet.basic@zavidovci.ba	
37	Remzo Šogolj	Općina Zavidovići			
38	Sanel Buljubašić	JP VIK Srebrenik d.d.			
39	Muhidin Mehanović	Menprom d.o.o. Tuzla	061/885-353	muhidin@menprom.ba	
40	Samir Salkanović	Solana d.d. Tuzla	061 647 479	samir.salkanovic@solana.ba	
41	Enver Zulić	Solana d.d. Tuzla	062 393 217	enver.zulic@solana.ba	
42	Nihad Akeljić	SISECAM SODA LUKAVAC d.o.o.	061 474 986	nihad.akeljic@siscam.com.ba	
43	Aida Suljić	SISECAM SODA LUKAVAC d.o.o.			
44	Edin Delić	Općina Lukavac			

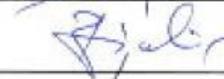
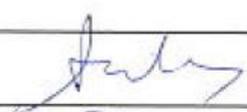
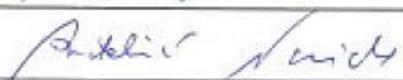
Značajna pitanja upravljanja vodama PUVPRS (2022.-2027.)-JAVNA RASPRAVA, Sarajevo 21.1.2020.

Br.	Ime i prezime	Naziv institucije	broj tel.	e-mail	Potpis
45	Dino Orlić	Općina Lukavac			
46	Sabina Okanović	Općina Lukavac			
47	Suad Šišić	Općina Gornji Vakuf Uskoplje			
48	Radinka Dujak	Općina Odžak			
49	Mijo Stanić	Općina Odžak			
50	Amela Kukan	Općina Stari Grad			
51	Mladen Klepić	Meggle d.o.o. Bihać		<i>MLADEN.KLEPIC@MEGGLE.BIHAĆ</i>	
52	Nerdin Kovačević	Volkswagen d.o.o.			
53	Adi Muhić	FDS d.o.o. Sarajevo			
54	Vedrana Velagić	FDS d.o.o. Sarajevo			
55	Slaviša Savić	JU VODE SRPSKE	<i>055201784</i>	<i>ssavic@vodrs.org</i>	
56	Željko Đokić	JU VODE SRPSKE			
57	Rusmir Mečević	Natron-Hayat d.o.o. Maglaj			
58	Lejla Oštraković	GIKIL d.o.o. Lukavac			
59	Enver Dajdžić	GIKIL d.o.o. Lukavac			

Značajna pitanja upravljanja vodama PUVPRS (2022.-2027.)-JAVNA RASPRAVA, Sarajevo 21.1.2020.

Br.	Ime i prezime	Naziv institucije	broj tel.	e-mail	Potpis
60	Sabina Cokoja	KJKP RAD d.o.o. Sarajevo	067 658033	sabina.cokoja@gmail.com	
61	Dženita Žbanić	KJKP RAD d.o.o. Sarajevo	061/134-384	phacjodnevade smiljevic@yahoo.com	
62	Naida Gačanović	KJKP RAD d.o.o. Sarajevo	061/741-489	naida.kandzic@gmail.com	
63	Ivan Šokčević	JP Komunalac d.o.o. Odžak			
64	Maida Omerović	JP Komunalac d.o.o. Odžak	064-42-97540	maida-zolotica@gmail.com	
65	Safet Mujić	ArcelorMittal Zenica	061-587-431	safet.mujić@arcelormittal.com	
66	Elmin Škulj	Centrotrans			
67	Mariša Udovičić Općinski načelnik	Općina Olovo	032/829-564 061/380-352	privreda@olovo.gov.ba	
68	Aida Hodžić	Općina Gračanica			
69	Nejra Naimkadić	Općina Gračanica			
70	Zineta Mujaković	FMOIT	033-726 944	zineta.mujakovic@fmoit.gov.ba	
71	Šahbaz Velispahić	JP Elektroprivreda TE Kakanj			
72	Mensur Zakomac	JP Elektroprivreda TE Kakanj			
73	Samra Vračo	JP Elektroprivreda TE Kakanj			
74	Tarik Zečić	Gradska uprava Grada Sarajeva	061 188 951	TARIK.ZECIC@SARAJEVO.BA	

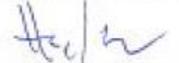
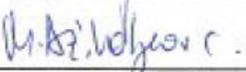
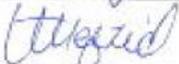
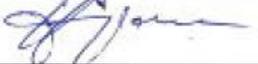
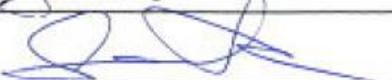
Značajna pitanja upravljanja vodama PUVPRS (2022.-2027.)-JAVNA RASPRAVA, Sarajevo 21.1.2020.

Br.	Ime i prezime	Naziv institucije	broj tel.	e-mail	Potpis
75	Sabira Helvida	Grad Zenica	061 997-132	sabira.helvida@zenica.ba	
76	Edin Bijedić	Grad Zenica	061 104 554	edin.bijedic@zenica.ba	
77	Mensur Rondić	Općina Ilidža			
78	Alma Krdžalić	Televizija TK	061 735-808	alma.krdzalic@tk.ba	
79	Velid Džindo	Federalni radio		033/456-915	
80	Amer Husremović	FMPVŠ		033 726 633	
81	Zijada Redžić	FMPVŠ			
82	Asim Zec	Općina Pale FBiH			
83	Indira Sulejmanagić	FFZzO		033 423 680	
84	Tatjana Kapetanović	FFZzO		033 723 680	
85	Ismet Kumalić	Cisar			
86	Marko Planinić	Transportbeton Kiseljak	062/055-049	marko.planinic@transportbeton.ba	
87	Adnan Bijedić	ZZV Sarajevo	061 525 288	adnan.bijedic@zzv.ba	
88	Anisa Čičić-Močić	AVP Sava	033 726 432		
89	Naida Anđelić	AVP Sava			

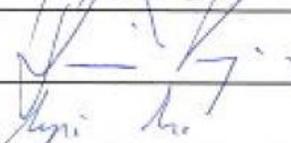
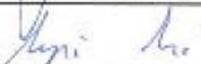
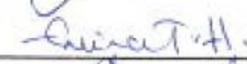
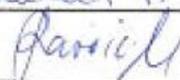
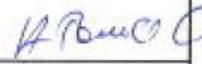
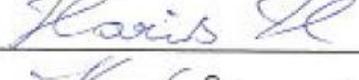
Značajna pitanja upravljanja vodama PUVPRS (2022.-2027.)-JAVNA RASPRAVA, Sarajevo 21.1.2020.

Br.	Ime i prezime	Naziv institucije	broj tel.	e-mail	Potpis
90	Đanita Karkin	AVP Sava			
91	Amina Hasečić	AVP Sava			Amina Hasečić
92	Ajla Rizvanbegović-Rizvanović	AVP Sava			Ajla Rizvanović
93	Sejad Delić	AVP Sava			
94	Sabaheta Hafizović	AVP Sava			
95	Almir Prljača	AVP Sava			Almir Prljača
96	Nezafeta Sejdić	AVP Sava			Nezafeta Sejdić
97	Vernes Hrnjičić	AVP Sava			
98	Jasmina Šeko	AVP Sava	061/708-550	jasmina.seko@vob.ba	Jasmina Šeko
99	Sanela Fitozović	AVP Sava	061/320-016	fitozovic@vob.ba	Sanela Fitozović
100	Haris Ališehović	AVP Sava			Haris Ališehović
101	Mirza Bezdob	AVP Sava			
102	Aldin Hadžalić	AVP Sava			Aldin Hadžalić
103	Azra Rizvanović	AVP Sava	061/244-875		Azra Rizvanović
104	Hajrudin Mičivoda	AVP Sava			Hajrudin Mičivoda

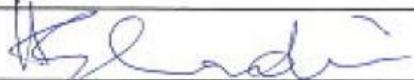
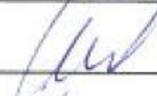
Značajna pitanja upravljanja vodama PUVPRS (2022.-2027.)-JAVNA RASPRAVA, Sarajevo 21.1.2020.

Br.	Ime i prezime	Naziv institucije	broj tel.	e-mail	Potpis
105	ALIĆ EDIN	ZZV - Sarajevo		ealic@vodoprivreda.ba	
106	HEGA ZLATAN	ZZV - Sarajevo		ZLATAN.HEGA@VODOPRIVREDA.BA	
107	Melina Džajić-Voljac	ENOVA - Sarajevo		melina.voljac@enova.ba	
108	Azra Merzić	ENOVA - Sarajevo		azra.merzic@enova.ba	
109	Senaid Fočić	JKP „Komunalno“ Tuzla		fosen575@yahoo.com	
110	Alma Bibović	ZZV SARAJEVO		a.bibovic@vodoprivreda.ba	
111	Vedran Štidić	ZZV Sarajevo			
112	HANMA OBUCINA	Zavod za modernizaciju d.d. Sarajevo		h.obucina@vodoprivreda.ba	
113	MIRKO SARAC	AVP JM	036/397-881	mirkosarac@jadrna.ba	
114	Velina Iliević	AVP Saraj		velindan@vodo.ba	
115	RAJKA SUZAK	OPĆINA ODŽAK	063-776729	gospodinstvo@odzak.ba	
116	AHMEDIĆ BEHİJA	AVP JARA		ahmedic@vodo.ba	
117	MIHAILO PEZO	AVP Saraj			
118	SABINA CIPRIKOVIĆ	Sisecam sady Lutkavac	061/894-839	scipriko@sisecam.com	
119	SANDRA TAMIĆ	PMF		sandra.tam@pmf.ba	

Značajna pitanja upravljanja vodama PUVPRS (2022.-2027.)-JAVNA RASPRAVA, Sarajevo 21.1.2020.

Br.	Ime i prezime	Naziv institucije	broj tel.	e-mail	Potpis
120	JOSIP TODIĆ	Općina Žepče	063/747-720	josip.todic@opcina-zepce.com	
121	DAMIR KURJAKOVIĆ	GRAD GRADACAC	062/348-538	damir.kurjakovic@gradacac.ba	
122	Mirsad Mušić	Općina Lukovica	062 448 662		
123	Boyan Huseinović	Lukovica	061 136-894		
124	Begović Vedran	Općina Lukovica	061 675 801		
125	SEMIR MORENOVIĆ	O. LUKOVICA	061 969 725		
126	MEUIC Vedžad	Kanton Sarajevo	065/562-120		
127	EMINA TVETKOVIĆ - HUŠEVIĆ	AUP SAVA	062/200-283	emina@vata.ba	
128	MEDŽIDA RAČIĆ	BPK GORAŽDE	061-573-196	medzidar@yahoo.com	
129	Aleksandra Tomić	EMOVA	062/922-757	atomica642@gmail.com	
130	HARIS FIŠEKOVIĆ	AUP SAVA			
131	MIRŠAD MUHAZIRIĆ	RTV TK TUZLA			
132	AMIR KAVAZOVIĆ	AUP SAVA	053/726-425	kavazovic@voda.ba	
133	HARIS HADROVIĆ				
134	Kenan Okić	AUP Sava			

Značajna pitanja upravljanja vodama PUVPRS (2022.-2027.)-JAVNA RASPRAVA, Sarajevo 21.1.2020.

Br.	Ime i prezime	Naziv institucije	broj tel.	e-mail	Potpis
135	ELMEDIN BADRONIC				
136	AMELA PODIC	ENOVA	059 254060	anela.podic@enova.ba	Anela Podic
137	ZIJAD AHKETHODIC				Zijad Ahkethodic
138	SALIH KRNDIC	AVP SAVA	033/726-441	krndic@avp.gov.ba	
139	RENKID MEMSUK	OPDINA KADUNA	062 779962		renkid.memsuk@gmail.com
140	ILIC NIHA	VIKSA	033 203 059		
141	EMIR MUJIC	AVP SAVA			
142	ANESA PITA-BAHRO	AVP SAVA			
143	SANELA DZIND	AVP SAVA			

**AGENCIJA ZA VODNO PODRUČJE RIJEKE SAVE
SARAJEVO**

**RADNI PLAN ZA PRIPREMU I USVAJANJE PLANA
UPRAVLJANJA VODAMA ZA VODNO PODRUČJE
RIJEKE SAVE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE
(2022.-2027.)**

Sarajevo, 21.01.2020. godine

Plan upravljanja vodama predstavlja ključni dokument za donosiocima odluka (*decision makers*) i druge zainteresirane učesnike (*stakeholders*) u procesu donošenja odluka o načinu korištenja, zaštiti i smanjenju zagađenja vodnih resursa unutar određenog vodnog područja (*river basin district*). Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH prvenstveno je fokusiran na set „značajnih pitanja upravljanja vodama“ s ciljem da se kroz izradu programa mjera omogući dostizanje ciljeva zaštite okoliša, definiranih u Okvirnoj direktivi o vodama Evropske unije (2000/60/EC) (EU ODV), kako za površinske tako i za podzemne vode.

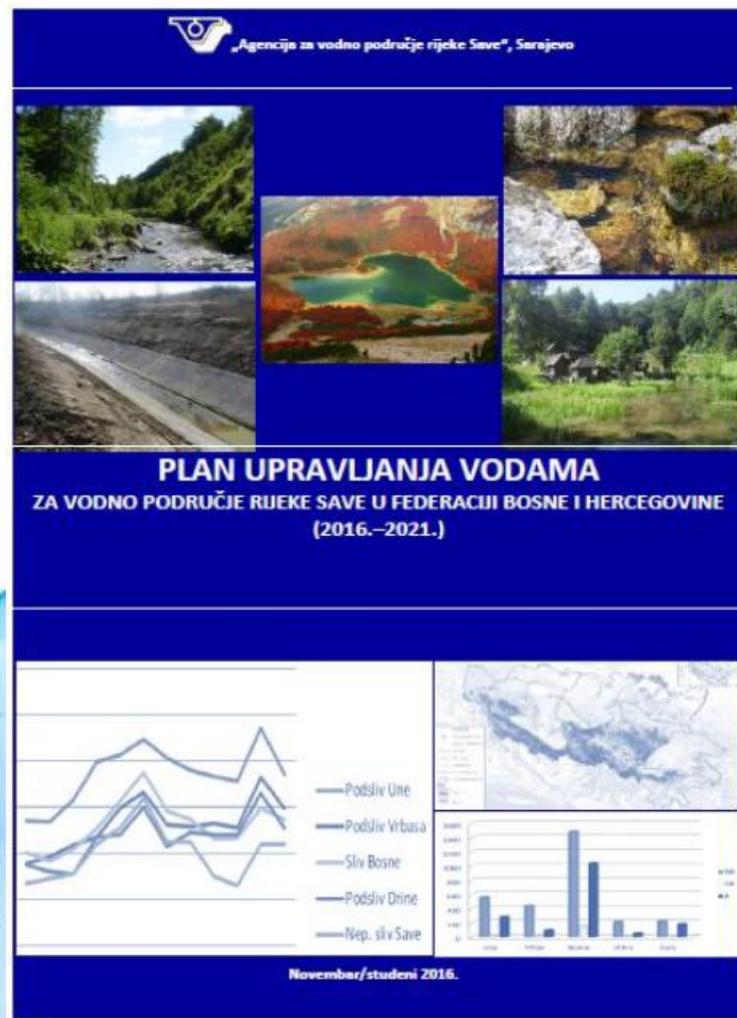
"Agencija za vodno područje rijeke Save" Sarajevo

2

Pravna osnova: Zakon o vodama Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/06), Okvirna direktiva o vodama 2000/60/EC, Strategija upravljanja vodama u Federaciji BiH 2010.-2022.

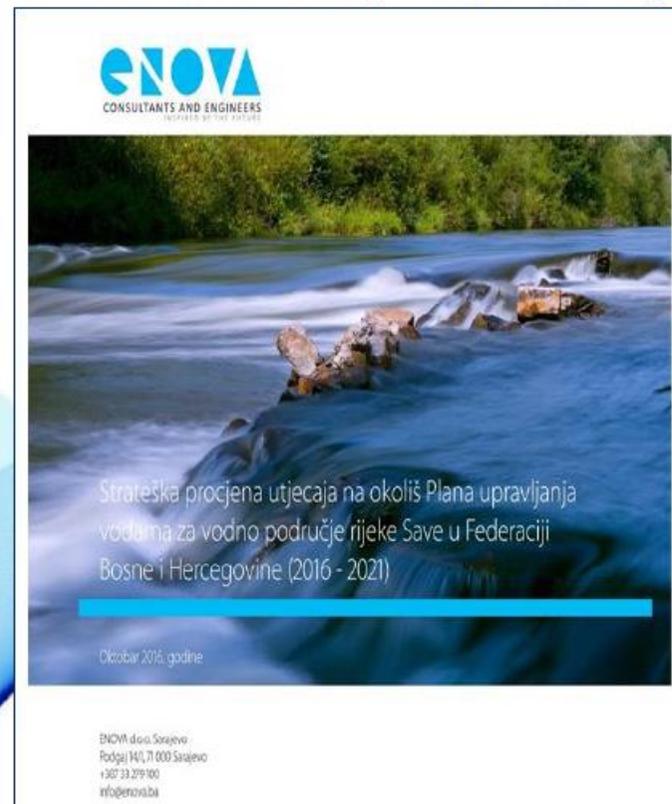
Član 25. (Planovi upravljanja vodama) i 26. (Program mjera) Zakona o vodama Federacije BiH- Agencija za vodno područje Save Sarajevo (AVP Sava) priprema Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH u cilju provođenja Strategije upravljanja vodama Federacije BiH.

Članak 25. Planovi upravljanja vodama (1) Za provedbu Strategije iz članka 24. stavka 7. ovoga zakona donose se planovi upravljanja vodama za Vodno područje Save i Vodno područje Jadranskoga mora. (2) Plan upravljanja vodama iz stavka 1. ovoga članka obvezatno sadrži: Opći opis karakteristika vodnog područja i to: Za površinske vode: karte položaja i granica vodnih tijela,karte ekoregija i tipova površinskih voda u vodnome području,oznaku referentnih uvjeta za tipove površinskih voda;Za podzemne vode: karte položaja i granica vodnih tijela podzemnih voda;Sažeti prikaz svih značajnih pritiska i utjecaja ljudske djelatnosti na stanje površinskih i podzemnih voda, uključujući: procjenu zagađenja iz točkastih izvora,procjenu zagađenja iz rasutih izvora, uključujući i pregled korišćenja zemljišta,procjenu pritiska na kvantitativno stanje voda, uključujući i zahtjevanje,analizu ostalih utjecaja ljudskih djelatnosti na stanje voda;Identifikaciju i karte zaštićenih područja;Kartu mreže praćenja te prikaz rezultata programa praćenja kojim se prati stanje: površinskih voda (ekološko i kemijsko),podzemnih voda (kemijsko i kvantitativno),zaštićenih područja;Ciljeve upravljanja vodama, a naročito:	- ciljeve za postizanje dobrog stanja i ekološkoga potencijala vodnih tijela, - ciljeve u svezi s uređenjem voda i zaštite od štetna djelovanja voda, - ciljeve za održivo korišćenje voda, - rokove za postizanje navedenih ciljeva; 6. Pregled ekonomskih analiza korišćenja voda; 7. Prikaz programa mjera, uključujući i načine za dostizanje ciljeva iz točke 5. stavka 2. ovoga članka i to: sažeti prikaz mjera za zaštitu voda,izvješće o praktičnim koracima i mjerama poduzetim radi primjene načela povratit troškova korišćenja voda,pregled mjera poduzetih radi uspostave praćenja svih izvorišta koja se koriste ili se planiraju koristiti za javnu vodoopskrbu čija je izdašnost veća od 100 m³/dan,sažeti prikaz kontrole zadržavanja i akumuliranja vode, uključujući i pregled registara i navedenih slučajeva u kojima su načinjena izuzeci,sažeti prikaz izvršenih kontrola za točkaste uplate i drugih djelatnosti koje utječu na stanje voda,navođenje slučajeva u kojima je dopušteno izravno ispuštanje u podzemne vode,pregled mjera poduzetih za sprečavanje zagađenja voda u svezi s prioritetnim materijama,pregled mjera poduzetih radi sprečavanja ili smanjenja utjecaja akcidentalnih zagađenja,pregled mjera poduzetih za vodna tijela za koja je upitno dostizanje ciljeva iz točke 5. stavka 2. ovoga članka,detaljni prikaz dopunskih mjera za kojima se ukazuje potreba radi postizanja postavljene ciljeva iz točke 5. stavka 2. ovoga članka,detaljni prikaz mjera radi sprječavanja zagađenja mora,procjenu potrebnih sredstava za provođenje programa mjera kao i utvrđivanje načina osiguranja tih sredstava; 8. Pregled svih detaljnih programa i planova upravljanja vodama što se odnose na određene riječne bazene, podbazene, sektorske planove, probleme ili tipove voda, zajedno s pregledom njihovih sadržaja; 9. Izvješće koje obuhvata opis aktivnosti i rezultata sudjelovanja javnosti u postizanju izrade plana; 10. Lista institucija i način dobivanja dokumenata na temelju kojih je izrađen plan; 11. Pregled međunarodnih obveza koje je preuzela Bosna i Hercegovina, koje se odnose na upravljanje vodama te način njihova izvršavanja. (5) Izmjena i dopuna plana upravljanja vodama, osim sadržaja iz stavka 2. ovoga članka, sadrži i : pregled svih promjena ili dopuna plana od dana njegovog stupanja na snagu,ocjenu stupnja dostignutih ciljeva,pregled mjera koje su bile predviđene u prethodnome planu a nisu realizirane, s uvođenjem razloga nesrealizacije.	4. pregled mjera koje nisu bile predviđene u prethodnome planu a realizirane su radi postizanja ciljeva. (4) Detaljan sadržaj i način donošenja plana iz stavka 1. ovoga članka propisuje se posebnim aktom koji, na prijedlog Federalnoga ministarstva, donosi Vlada Federacije. (5) Akt iz stavka 4. ovoga članka uskladit će se na razini Bosne i Hercegovine u odnosu na pitanja za koja je mjerodavna Bosna i Hercegovina. Članak 26. Program mjera (1) Program mjera sadrži osnovne mjere potrebne za postizanje ciljeva u svezi sa zaštitom voda, uređenjem voda i zaštitom od štetna djelovanja voda i korišćenjem voda. (2) Osnovne mjere iz stavka 1. ovoga članka su: mjere, koje se odnose na zaštitu voda: određene ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenima na temelju ovoga zakona,određene propisima o zaštiti okoliša i zaštiti prirode, a koji se odnose na vodne i o vodi ovisne ekosistave,kojima se osigurava odgovarajuća kvaliteta vode za opskrbljivanje pitkom vodom;mjere koje se odnose na uređenje voda i zaštitu od štetna djelovanja voda i to su: održavanje i izravnavanje količina voda,zaštitu od štetna djelovanja voda,određivanje opasga gradnje vodnih objekata;mjere, koje se odnose na korišćenje voda, a koje: se primjenjuju u postupcima izdavanja dozvola za korišćenje voda,se odnose na povrat troškova za korišćenje i zaštitu voda,podstiču održivo korišćenje voda. (3) Program mjera može sadržavati i dopunske mjere, ako su potrebne za postizanje dobrog stanja voda. (4) U programu se mjera određuju i prioriteti realizacije pojedinih mjera iz stavka 2. točka 2. ovoga članka. (5) Ako se na temelju praćenja ili drugih podataka utvrdi da ciljevi iz strategije i planova upravljanja vodama za pojedino vodno tijelo neće biti dostignuti, Federalno će ministarstvo utvrditi razloge, pregledati i provjeriti izdate dozvole i koncesije, pregledati i prilagoditi programe praćenja, te predložiti da Vlada Federacije usvoji dodatne mjere, uključujući i određivanje strožijih granučnih vrijednosti za opterećenje voda. (6) Program mjera dio je plana upravljanja vodama. (7) Vlada Federacije svake dvije godine izvješćuje Parlament Federacije o provođenju Programa mjera iz ovoga članka.

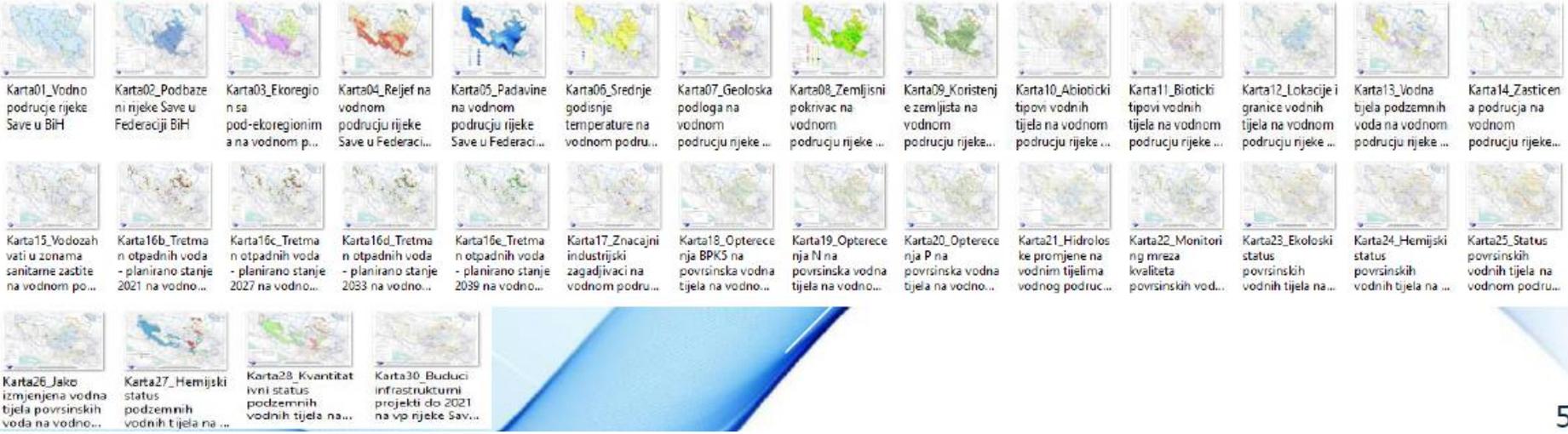
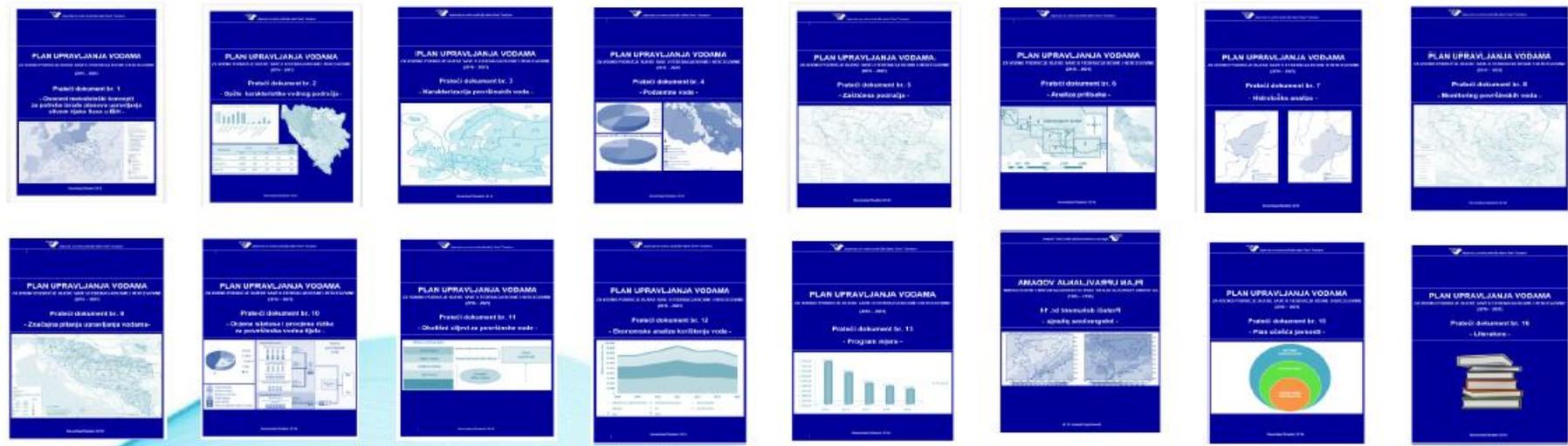

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 144. sjednici, održanoj 24.05.2018. godine, donijela je Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji Bosne i Hercegovine (2016.-2021.).

Odluka o donošenju Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji Bosne i Hercegovine (2016.-2021.) objavljena je u "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", broj 44/18.

4

ZNAČAJNA PITANJA UPRAVLJANJA VODAMA

Značajna pitanja

Za slivno područje rijeke Save u FBiH identificirana su sljedeća "značajna pitanja":

- zagađenje površinskih voda organskim supstancama;
- zagađenje površinskih voda nutrijentima;
- zagađenje površinskih voda opasnim materijama;
- hidromorfološke promjene vodnih tijela površinskih voda;
- promjene kvaliteta podzemnih voda, posebno zbog zagađenja izdani od strane nitrata i pesticida;
- izmjene količine podzemnih voda, posebno zbog zahvatanja podzemnih voda u količinama koje se ne mogu adekvatno nadopuniti prirodnim prihranjivanjem;
- nedovoljan povrat troškova vodnih usluga.

"Agencija za vodno područje rijeke Save" Sarajevo

Potencijalno značajna pitanja upravljanja vodama

- jačanje vertikalne i horizontalne međusektorske saradnje;
- neregulirano odlaganje krutog i rudarskog otpada;
- upravljanje potrebama za vodom;
- kvalitativni i kvantitativni aspekti upravljanja transportom riječnog sedimenta
- invazivne alohtone vrste flore i faune.

6

KLJUCNI CILJEVI UPRAVLJANJA VODAMA

Pitanje	Cilj
1. Zagadenje površinskih voda organskim supstancama	U slivu rijeke Save nema ispuštanja neprečišćenih otpadnih voda sa organskim supstancama u prirodne recipijente.
2. Zagadenje površinskih voda nutrijentima	Smanjenje emisije nutrijenata iz tačkastih i rasutih izvora zagađenja u slivu rijeke Save kako bi se izbjegle neželjene posljedice uključujući eutrofikaciju voda u slivu rijeke Save.
3. Zagadenje površinskih voda opasnim supstancama	Smanjenje emisije prioriternih supstanci i za sliv rijeke Save specifičnih supstanci iz tačkastih i difuznih izvora kako bi se izbjegli rizici za ljude, akvatične i druge ekosistema ovisne o vodnim resursima.
4. Hidromorfološke promjene površinskih vodnih tijela	Močvare i plavna područja su ponovno povezani i obnovljeni u cijelom slivu rijeke Save. Integralna funkcija ovih riječnih sistema osigurava razvoj samoodržive akvatične populacije, zaštite od poplava i smanjenje zagađenja u cijelom slivu. Upravljanje prethodnim, tekućim i budućim morfološkim promjenama riječnog okoliša je uravnoteženo, tako da akvatični ekosistemi u cijelom slivu rijeke Save funkcionišu na holistički način kako bi se obezbijedio samoodrživi razvoj svim autohtonim vrstama. To posebno znači, da antropogene barijere i nedostatak prirodnih staništa ne smiju sprječavati migracije riba i njihove mrlještenje. Hidrološkim promjenama se upravlja tako da se ne utiče na prirodni razvoj i distribuciju akvatičnih ekosistema. Budući infrastrukturni projekti će se implementirati na transparentan način koristeći najbolje okolišne prakse i najbolje raspoložive tehnike u cijelom slivu rijeke Save - uticaji na pogoršanje dobrog statusa i negativni prekogranični efekti su u potpunosti spriječeni, ublaženi ili kompenzirani.
5. Promjene kvaliteta podzemnih voda	Emisije zagađujućih supstanci ne uzrokuju bilo kakvo pogoršanje kvalitete podzemnih voda u slivu rijeke Save. Gdje su podzemne vode već zagađene, cilj restauracije je dostizanje dobrog statusa.
6. Promjene kvantiteta podzemnih voda	Zahvatanje podzemnih voda je dobro izbalansirano, ti ne

"Agencija za vodno područje rijeke Save"

podzemnih voda	ugrožava ni na koji način resurse/kapacitete podzemnih voda i to naročito u svjetlu potencijalnih klimatskih promjena.
7. Nedovoljan povrat troškova vodnih usluga	Nadležne institucije u FBiH su pripremile jasno definisan akcioni plan za poboljšanje trenutnog nivoa povrata troškova od vodnih usluga na način da se obezbijedi samoodrživi rad javnih komunalnih (vodovodnih) preduzeća u slivu rijeke Save u FBiH i punu implementaciju EU ODV i EU Direktive u upravljanju rizikom od poplava tokom naredna 4 ciklusa plana upravljanja.

Agencija za vodno područje rijeke Save Sarajevo

PLAN UPRAVLJANJA VODAMA

ZA VODNO PODRUČJE RIJEKE SAVE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE
(2016 – 2021)

Prateći dokument br. 11

- Okolišni ciljevi za površinske vode -

Status vodnog tijela

Slab status	Status koji treba biti održan	Nema pogoršanja
Dobar status		
Unjeren status	Dostignuće dobrog statusa	↑
Loš status		

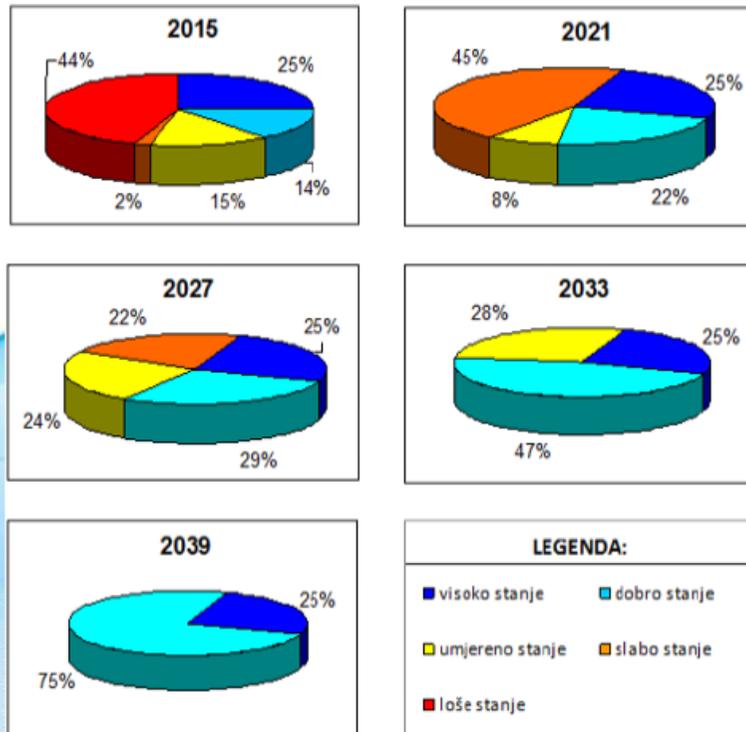
7

Novembar/Studen 2016

OKOLIŠNI CILJEVI

Okolišni ciljevi za površinske vode

Okolišni ciljevi za podzemne vode

Okolišni ciljevi za podzemne vode u slivu Save FBiH podrazumijevaju optimalno korištenje podzemnih vodnih resursa koje je u skladu s realno raspoloživim bilansnim rezervama, odnosno preventivno djelovanje na sve potencijalne zagađivače na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine u slivu rijeke Save. Postizanje spomenutih ciljeva je jedino moguće uz formiranje adekvatne monitoring mreže koja će pouzdano moći definirati kvalitativno-kvantitativni status podzemnih voda, odnosno koja će dati podatke na osnovu kojih je moguće precizno odrediti program mjera sanacije eventualnih havarija i/ili preventivnog djelovanja na suzbijanju potencijalnih opasnosti od zagađenja podzemnih voda.

PROGRAM MJERA

Program mjera za sliv rijeke Save, prije svega, koncipiran u skladu sa zahtjevima domaćeg zakonodavstva iz oblasti upravljanja vodama, tj. prvenstveno sa zahtjevima ZoV- a FBiH (članovi 25. i 26.). ODV (član 11.2) traži da svaki program mjera treba da obuhvati:

- Osnovne mjere, i
- Dopunske mjere (ako se okolišni ciljevi ne mogu ostvariti samo primjenom osnovnih mjera).

Osnovne mjere

Identifikacija osnovnih mjera za vodno područje rijeke Save u FBiH je formirana na osnovu baznog postulata ODV-a, a to je da osnovne mjere predstavljaju minimum zahtjeva koje su definisane kroz slijedeće EU direktive:

- Direktiva o prečišćavanju komunalnih otpadnih voda (91/271/EEC);
- Direktiva o zaštiti voda od zagađenja uzrokovanog nitratima (91/676/EEC);
- Direktiva o kvaliteti vode namjenjene za ljudsku potrošnju (98/83/EC);
- Direktiva o očuvanju prirodnih staništa (92/43/EEC);
- Direktiva o upravljanju kvalitetom vode za kupanje (2006/7/EC);
- Direktiva o korištenju kanalizacionog mulja (86/278/EEC);
- Direktiva o industrijskim emisijama (2010/75/EU);
- Direktiva o kontroli rizika pojave većih incidenata (96/82/EC);
- Direktiva o procjeni uticaja na okoliš (85/337/EC);
- Direktiva o stavljanju u promet proizvoda za zaštitu biljaka (91/414/EEC);
- Direktiva o očuvanju divljih ptica (79/409/EEC).

Dopunske mjere

Nacrtom Plana upravljanja za vodno područje Save u FBiH su obuhvaćene slijedeće grupe dopunskih mjera:

- Zakonodavne mjere;
- Administrativno-institucionalne mjere;
- Agencija za vodno područje rijeke Save" Sarajevo
- Ostale mjere

U cilju povećanja efikasnosti izvještavanja o realizaciji programa mjera vezanog za implementaciju ODV-a, za države članice EU je sačinjen osnovni popis ključnih tipova mjera (KTM- Key Type of Measures) koji je prezentovan u narednoj tabeli. Set KTM mjera sadrži i obavezne i dopunske mjere uz mogućnost dopune liste. U okviru programa mjera identificiranog za potrebe Plana upravljanja za vodno područje rijeke Save u FBiH, najveći broj navednih ključnih mjera je uključen.

KTM broj	KTM
1	Izgradnja ili nadogradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda
2	Smanjenje zagađenja nutrijentima od poljoprivrede
3	Smanjenje zagađenja pesticidima od poljoprivrede
4	Sanacija kontaminiranih lokaliteta (remedijacija kontaminiranih zemljišta, riječnih sedimentata, podzemnih voda i sl.)
5	Poboljšanje uzdužnog kontinuiteta vodotoka (npr. uspostavljanje riblje staze, rušenje starih brana)
6	Poboljšanje ostalih hidromorfoloških uslova vodnih tijela pored uzdužnog kontinuiteta vodotoka (npr. obnova prirodnog rječnog toka, poboljšanje uslova u priobalnim područjima, uklanjanje naslapa, ponovno povezivanje rijeka sa poplavnim područjima, poboljšanje hidromorfološkog stanja tranzicijskih voda, itd.)
7	Poboljšanja režima protoka I / III uspostavljanje ekološki prihvatljivog protoka
8	Tehničke mjere poboljšanja efikasnog korištenja voda za navodnjavanje, industriju, energetiku i domaćinstva
9	Politika mjera određivanja cijena vode za implementaciju povrata troškova vodnih usluga za domaćinstava
10	Politika mjera određivanja cijena vode za implementaciju povrata troškova vodnih usluga za industriju
11	Politika mjera određivanja cijena vode za implementaciju povrata troškova vodnih usluga za poljoprivredu
12	Savjetodavne usluge u poljoprivredi
13	Mjere zaštite voda za pice (npr. uspostavljanje zaštitnih zona, tampon zona itd.)
14	Istraživanje, unaprijeđenje baze znanja smanjenjem nepreciznosti ulaznih podataka
15	Mjere za smanjenje emisije, ispuštanja i curenja prioritarnih opasnih supstanci ili za smanjenje emisije, ispuštanja i curenja prioritarnih supstanci
16	Nadogradnja i poboljšanje postrojenja za prečišćavanje industrijskih otpadnih voda (uključujući i farme)
17	Mjere za smanjenje stvaranja sedimentata od erozije tla i površinskog oticanja
18	Mjere za sprječavanje ili kontrolu štetnih uticaja od strane invazivnih vrsta i bolesti
19	Mjere za sprječavanje ili kontrolu negativnih uticaja od rekreacije, uključujući sportski ribolov
20	Mjere za sprječavanje ili kontrolu negativnih uticaja od komercijalnog ribolova i drugih eksploatacija / uklanjanje životinja i biljaka
21	Mjere za sprječavanje ili kontrolu unosa zagađenja od urbanih područja, transporta i infrastrukture
22	Mjere za sprječavanje ili kontrolu unosa zagađenja od šumarstva
23	Prirodne mjere za retenciju voda
24	Adaptacija na klimatske promjene
25	Mjere za suzbijanje acidifikacije

9

Mjera	Opisivanje	Pravna baza (vrstovine odgovore za realizaciju)
1. Nadgraditi postrojenje II (Igrađeno) koje kanalizacijski sistem usod vodnim (većin) artilini naselja (KTM 2)	U tabeli 8 pratećeg dokumenta br. 13 "Program mjera" je dat pregled kanalizacijskih sistema koji će biti igradjeni do 2022.	Kantoni, opštine, VVK-ovi, FMPVŠ, FMOI, "AVP Sava", FZO
2. Doprinositi na povećanje količine otpadnih voda u odvodnom sistemu (većin) artilini naselja (KTM 3)	U tabeli 8 pratećeg dokumenta br. 13 "Program mjera" je dat pregled PPMV koji će biti igradjeni do 2022.	Kantoni, opštine, MFOI, FMPVŠ, FMOI, "AVP Sava", FZO
3. Nadgraditi postrojenje II (Igrađeno) koje postrojenje za obradu otpadnih voda (za opštine) industrijskih poduzeća (KTM 10)	Izgradnja postrojenja za obradu otpadnih voda u okviru sistema javne kanalizacije	Industrijski poduzeća, Kantoni, opštine, FMPVŠ, FMOI, "AVP Sava", FZO
4. Uvesti Plan za implementaciju (Ispis) Direktive o urbanim otpadnim vodama (EU Direktiva) akcioni plan za provođenje direktive (Ispis) (KTM 14)	Akcionni plan je urađen ali još uvijek nije usvojen od strane nadležnih organa	MOSTAR, FMPVŠ, FMOI, "AVP Sava", FZO
5. Izgraditi i obnoviti u sistemima ispuštanja otpadnih voda u okviru sistema javne kanalizacije	Prezervacija dotrajali postrojenja, izgradnja u skladu sa najvišim i najnovijim normama EU zakonodavstva i/ili norme propisane u skladu sa pojedine grane industrijskih poduzeća (jako se traži dopunjeni period od 2 godne nakon stupanja na snagu Direktive), ili skladu sa odredbama Direktive o urbanim otpadnim vodama, sa dostizanje ciljeva upravljanja otpadnim (urbanim) otpadom, koji ima visoko postrojenje za predčišćavanje meru i izdati novu vodnu dovoda, te izdati treba dovesti u ovom segmentu.	FMOI, FMPVŠ, "AVP Sava"
6. Neovlašteno izdavanje akcionni plan za provedbu EU direktive (1010/2010) o industrijskim otpadnim (KTM 16)	Prezervacija dotrajali postrojenja, izgradnja u skladu sa najvišim i najnovijim normama EU zakonodavstva.	MOSTAR, FMOI
7. Izdati novi podzakonski akt i akcionni plan za upravljanje kanalizacijskim mrežama (KTM 14)	Utađivanje sekundarne legistative u FBiH sa ciljem zakonodavstva (EU Direktiva o otpadnim vodama 91/271/EEC, EU Direktiva 86/270/EEC) u skladu sa mrežama u području (KTM 14)	FMOI
8. Izgraditi i obnoviti u sistemu ispuštanja, odvodnje i tretmana otpadnih voda, u skladu sa Zakon 34 ZAV (KTM 14)	Ove odobrenje i/ili izdati kao osnovu za provođenje aktivnosti izgradnje sistema za ispuštanje, tretman i ispuštanje otpadnih voda	FMPVŠ, Kantoni, opštine.
9. Izdati akcionni plan za provedbu uslova najviših EU tehnologija kod velikih	Nadležne institucije trebaju predložiti model koji bi se "veliki zagradnja"	FMPVŠ, FMOI, "AVP Sava",

88

Mjera	Opisivanje	Pravna baza (vrstovine odgovore za realizaciju)
10. Obavljati redovno monitoring ispuštanja otpadnih voda kao osnovu za provedbu priručnika "Zagradnja voda" (KTM 8)	Obnoviti, ali i obnoviti, da usvoje najnovije tehnologije u cilju smanjenja ispuštanja otpadnih voda u podzemne vode	IZO
11. Neovlašteno izdavanje akcionni plan za provedbu EU direktive (1010/2010) o industrijskim otpadnim (KTM 16)	Prezervacija dotrajali postrojenja, izgradnja u skladu sa najvišim i najnovijim normama EU zakonodavstva i/ili norme propisane u skladu sa pojedine grane industrijskih poduzeća (jako se traži dopunjeni period od 2 godne nakon stupanja na snagu Direktive), ili skladu sa odredbama Direktive o urbanim otpadnim vodama, sa dostizanje ciljeva upravljanja otpadnim (urbanim) otpadom, koji ima visoko postrojenje za predčišćavanje meru i izdati novu vodnu dovoda, te izdati treba dovesti u ovom segmentu.	FMOI, FMPVŠ, "AVP Sava"
12. Izgraditi i obnoviti u sistemu ispuštanja otpadnih voda u okviru sistema javne kanalizacije	Prezervacija dotrajali postrojenja, izgradnja u skladu sa najvišim i najnovijim normama EU zakonodavstva i/ili norme propisane u skladu sa pojedine grane industrijskih poduzeća (jako se traži dopunjeni period od 2 godne nakon stupanja na snagu Direktive), ili skladu sa odredbama Direktive o urbanim otpadnim vodama, sa dostizanje ciljeva upravljanja otpadnim (urbanim) otpadom, koji ima visoko postrojenje za predčišćavanje meru i izdati novu vodnu dovoda, te izdati treba dovesti u ovom segmentu.	FMOI, FMPVŠ, "AVP Sava"
13. Izdati novi podzakonski akt i akcionni plan za upravljanje kanalizacijskim mrežama (KTM 14)	Utađivanje sekundarne legistative u FBiH sa ciljem zakonodavstva (EU Direktiva o otpadnim vodama 91/271/EEC, EU Direktiva 86/270/EEC) u skladu sa mrežama u području (KTM 14)	FMOI
14. Izgraditi i obnoviti u sistemu ispuštanja, odvodnje i tretmana otpadnih voda, u skladu sa Zakon 34 ZAV (KTM 14)	Ove odobrenje i/ili izdati kao osnovu za provođenje aktivnosti izgradnje sistema za ispuštanje, tretman i ispuštanje otpadnih voda	FMPVŠ, Kantoni, opštine.
15. Izdati akcionni plan za provedbu uslova najviših EU tehnologija kod velikih	Nadležne institucije trebaju predložiti model koji bi se "veliki zagradnja"	FMPVŠ, FMOI, "AVP Sava",

89

Mjera	Opisivanje	Pravna baza (vrstovine odgovore za realizaciju)
1. Izgraditi i obnoviti u sistemu ispuštanja otpadnih voda u okviru sistema javne kanalizacije	Prezervacija dotrajali postrojenja, izgradnja u skladu sa najvišim i najnovijim normama EU zakonodavstva i/ili norme propisane u skladu sa pojedine grane industrijskih poduzeća (jako se traži dopunjeni period od 2 godne nakon stupanja na snagu Direktive), ili skladu sa odredbama Direktive o urbanim otpadnim vodama, sa dostizanje ciljeva upravljanja otpadnim (urbanim) otpadom, koji ima visoko postrojenje za predčišćavanje meru i izdati novu vodnu dovoda, te izdati treba dovesti u ovom segmentu.	FMOI, FMPVŠ, "AVP Sava"
2. Izdati novi podzakonski akt i akcionni plan za upravljanje kanalizacijskim mrežama (KTM 14)	Utađivanje sekundarne legistative u FBiH sa ciljem zakonodavstva (EU Direktiva o otpadnim vodama 91/271/EEC, EU Direktiva 86/270/EEC) u skladu sa mrežama u području (KTM 14)	FMOI
3. Izgraditi i obnoviti u sistemu ispuštanja, odvodnje i tretmana otpadnih voda, u skladu sa Zakon 34 ZAV (KTM 14)	Ove odobrenje i/ili izdati kao osnovu za provođenje aktivnosti izgradnje sistema za ispuštanje, tretman i ispuštanje otpadnih voda	FMPVŠ, Kantoni, opštine.
4. Izdati akcionni plan za provedbu uslova najviših EU tehnologija kod velikih	Nadležne institucije trebaju predložiti model koji bi se "veliki zagradnja"	FMPVŠ, FMOI, "AVP Sava",

Mjera	Opisivanje	Pravna baza (vrstovine odgovore za realizaciju)
1. Izgraditi i obnoviti u sistemu ispuštanja otpadnih voda u okviru sistema javne kanalizacije	Prezervacija dotrajali postrojenja, izgradnja u skladu sa najvišim i najnovijim normama EU zakonodavstva i/ili norme propisane u skladu sa pojedine grane industrijskih poduzeća (jako se traži dopunjeni period od 2 godne nakon stupanja na snagu Direktive), ili skladu sa odredbama Direktive o urbanim otpadnim vodama, sa dostizanje ciljeva upravljanja otpadnim (urbanim) otpadom, koji ima visoko postrojenje za predčišćavanje meru i izdati novu vodnu dovoda, te izdati treba dovesti u ovom segmentu.	FMOI, FMPVŠ, "AVP Sava"
2. Izdati novi podzakonski akt i akcionni plan za upravljanje kanalizacijskim mrežama (KTM 14)	Utađivanje sekundarne legistative u FBiH sa ciljem zakonodavstva (EU Direktiva o otpadnim vodama 91/271/EEC, EU Direktiva 86/270/EEC) u skladu sa mrežama u području (KTM 14)	FMOI
3. Izgraditi i obnoviti u sistemu ispuštanja, odvodnje i tretmana otpadnih voda, u skladu sa Zakon 34 ZAV (KTM 14)	Ove odobrenje i/ili izdati kao osnovu za provođenje aktivnosti izgradnje sistema za ispuštanje, tretman i ispuštanje otpadnih voda	FMPVŠ, Kantoni, opštine.
4. Izdati akcionni plan za provedbu uslova najviših EU tehnologija kod velikih	Nadležne institucije trebaju predložiti model koji bi se "veliki zagradnja"	FMPVŠ, FMOI, "AVP Sava",

Program mjera		
Mjera	Opisivanje	Pravna lica (institucije) odgovorne za realizaciju
barani (jednput u okviru prvog RIM ciklusa (KTM 14))	urađena za potrebe prvog plana urađena po osnovu procjene rizika	
66 Ustanovi metode uzorkovanja, analize i cijene statusa (KTM 14)	Metode ustanovi za nedostajuća biološka elementa kvaliteta (mikroflora, fitoplankton, fitoflora), prioritete supstance, kvaliteta sedimenta, ...	"AVP Save"
67 Povećati transparentnost i dostupnost široj javnosti informacija vezanih za upravljanje vodama (KTM 14)	Sve nadležne institucije za upravljanje vodama moraju redovno obavještavati javnost putem svojih web-stranica o aktivnostima koje provode u procesu upravljanja vodama	FMPVŠ, FMOT, "AVP Save", FZO, kantoni, opštine, VUK-ovi
68 Izraditi studiju o osnovnih potreba sektora voda u kontekstu vertikalne i horizontalne međusektorske seracije (KTM 14)	Studiju pripremiti sa ciljem da rezultati analize posluže za pripremu protokola koji bi sektor voda svjedilo drugim sektorima na upravljanje, a posebno za ključna pitanja upravljanja vodama u rijeci. Istražiti područja posebne važnosti (lokalizacija) prenosa i korištenja podataka koji svaki od sektora prikuplja za svoje vlastite potrebe	"AVP Save", FMPVŠ, kantoni, opštine
69 Izraditi studiju o procjene tereta zagađenja vodnih resursa koja potiču sa deponija krutog otpada (KTM 14)	Studiju pripremiti sa ciljem da se: • preferencijom na najbližim deponijama krutog otpada, • utvrdi dominantni parametri zagađenja; • procijeni teret zagađenja za svaku od identifikovanih deponija; • utvrdi vodna tijela koja su najviše izložena datoj vrsti zagađenja; • predloži akcioni plan na rješavanje problema zagađenja.	"AVP Save", FMOT, kantoni, opštine
70 Prioritetno ubrzaniti sve druge dostupne metode i opipljivi materijali u zoni koja imaju najgori uticaj na kvalitet površinskih i podzemnih voda (KTM 14)	Uz provođenje ove mjere tokom prvog RIM planskog ciklusa očekuje se da bi se problem zagađenja sa deponija krutog otpada značajno popravio	Opštine, grad, kantoni, industrijski zagadivači, rudnici, FMOT, FMPVŠ
71 Izraditi studiju dugoročnog snabdjevanje vodom stanovništva, privrede i industrije u RIM (KTM 14)	Studiju pripremiti sa ciljem da se: • utvrdi dugoročne potrebe za vodom; • utvrdi ključni resursi koji će se koristiti za dugoročno vodopostavljanje; • utvrdi generalni principi korištenja vodnih resursa i prioritizacije u slučaju kada potrebe za vodom poboljšavaju koristeći prethodne raspoložive (prirodne) kapacitete vodnih resursa; • utvrdi ključne mjere vezane za upravljanje potrebama za vodom; • izradi akcioni plan balansirajući potreba za vodom i raspoloživih resursa Plan treba provesti da ustanovi model vremenskog i prostornog monitoringa transporta sedimenta sa identifikacijom lokacija i parametara monitoringa kao i frekvencijom monitoringa.	"AVP Save", FMPVŠ, kantoni, opštine
72 Izraditi akcioni plan monitoringa transporta riječnog sedimenta (KTM 14)		"AVP Save"

96

Program mjera		
Mjera	Opisivanje	Pravna lica (institucije) odgovorne za realizaciju
73 Uspostaviti redovni monitoring transporta riječnog sedimenta prema ODV (KTM 14)	Monitoring sistem treba da omogućio adekvatno prikupljanje podataka koji će se koristiti za procjenu (kvalitativni) prenosa riječnog sedimenta	"AVP Save"
74 Izraditi studiju transporta riječnog sedimenta (KTM 14)	Studiju pripremiti u skladu sa "Protokolom o upravljanju nenasom", a sa ciljem da se: • provedu potrebni istražni radovi; • utvrdi lokacije erozije; • utvrdi količine riječnog sedimenta na dnu rijeke Save u mlaz; • utvrdi optimalne količine za eksploataciju sedimenta; • utvrdi generalni uslovi eksploatacije koji bi se primjenjivali kod izdavanja vodnih izvora; • izradi prijedlog podzakonskih akata koji bi adekvatno olakšali pitanja upravljanja transporta i eksploatacije riječnog sedimenta	"AVP Save", FMPVŠ
75 Usvajati podzakonske akte kojim će se regulisati pitanje upravljanja transportom riječnog sedimenta (KTM 14)	Podzakonske akte pripremiti na osnovu prethodno izrađene studije i prijedloga podzakonskih akata	FMPVŠ
76 Izraditi studiju o upravljanju invazivnim vrstama vezanim za vodne resurse (KTM 14)	Studiju pripremiti sa ciljem da se: • izradi inventarizacija i utvrdi distribucija invazivnih vrsta; • izradi odgovarajuće baze podataka i karte; • izradi akcioni plan upravljanja invazivnim vrstama	FMOT

97

Agencija za vodno područje rijeke Save
Sarajevo

Izveštaj o implementaciji programa mjera Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2016.-2021.) za 2016. i 2017. godinu

Sarajevo, decembar 2018. godina

Agencija za vodno područje rijeke Save
Sarajevo

Izveštaj o implementaciji programa mjera Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2016.-2021.) za 2018. i 2019. godinu

Sarajevo, 2020. godina

U pripremi!

13

PLAN UPRAVLJANJA VODAMA ZA VODNO PODRUČJE RIJEKE SAVE U FEDERACIJI BIH (2022. – 2027.)

Ugovor potpisan: juni 2019. godina

Investitor: Agencija za vodno područje rijeke Save Sarajevo

Izvršilac: Konzorcij: ZAVOD ZAVODOPRIVREDU d.d. Sarajevo, EPTISA S.L. Madrid, Španija i ENOVA d.o.o. Sarajevo

AVP Sava: Komisija za praćenje i koordinaciju izrade „Ažuriranje Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH“

"Agencija za vodno područje rijeke Save" Sarajevo

14

VREMENSKI RASPORED PRIPREME I USVAJANJA PLANA UPRAVLJANJA VODAMA ZA VODNO PODRUČJE RIJEKE SAVE U FEDERACIJI BIH (2022. – 2027.)

Temeljem člana 38. stav (1) Zakona o vodama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/06) "Agencija za vodno područje rijeke Save" Sarajevo objavljuje

OBAVJEŠTENJE

o početku pripreme Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2022.-2027.)

Prema Zakonu o vodama Federacije BiH, "Agencija za vodno područje rijeke Save" Sarajevo (AVP Sava) pokrenula je aktivnosti za pripremu Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2022.-2027.), te je izradila radni plan i rokove za pripremu i usvajanje navedenog dokumenta koji je dostupan na web stranici www.voda.ba.

AVP Sava ovim putem poziva sve zainteresovane subjekte (pojedinci, vladine i nevladine institucije i organizacije, obrazovne i privredne subjekte i ostale) na saradnju i dostavljanje pisanih prijedloga i mišljenja o svim pitanjima koja se odnose na plan upravljanja vodama, kako bi se definisala pitanja od značaja za upravljanje vodama na ovom vodnom području.

Svi zainteresovani subjekti mogu u roku od godinu dana od dana objavljivanja ovog obavještenja, pisanim putem dostaviti svoje prijedloge i mišljenja, poštom na: „Agencija za vodno područje rijeke Save“, ul. Hamdije Čemalija 39a, 71000 Sarajevo ili elektronski na: anisa@voda.ba i keso@voda.ba.

The screenshot shows the website interface for the Agency for the Sava River Basin. The main heading is "Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2022.-2027.)". The page includes a navigation menu on the left with categories like "AGENCIJA UPRAVLJANJE", "LABORATORIA", "PLANTAZNE", "REALIZACIJA PROJEKATA", "VODNA AKTA", "JAVNE NARUČKE", "FINANCIJE", "PRAVNA REGULATIVA", "EU ZAKONODAVSTVO", "VODOSTAJI", "PREFS INFO", "LINICI", and "KONTAKTI". The main content area contains introductory text about the plan, its legal basis in the Water Act of the Federation of Bosnia and Herzegovina, and information on how to submit comments. It also mentions that the plan was adopted by the Government of the Federation of Bosnia and Herzegovina on May 24, 2018.

Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH 2022.-2027. (PUVPRS 2022.-2027.) će se u nacrtu učiniti dostupnim javnosti, tako što će se na web stranici Agencije za vodno područje rijeke Save:

1. Objaviti radni plan za izradu PUVPRS 2022.-2027., najmanje 3 godine prije početka razdoblja na koje se Plan odnosi,
2. Objaviti dokument „Značajna pitanja upravljanja vodama“, najmanje 2 godine prije početka razdoblja na koje se Plan odnosi,
3. Objaviti nacrt PUVPRS 2022.-2027. najmanje godinu dana prije početka razdoblja na koje se Plan odnosi.

Na pisani zahtjev pojedinih pravnih i fizičkih osoba odobrit će im se uvid u propratnu dokumentaciju i informacije korištene u izradi nacrta PUVPRS 2022.-2027., a najmanje 5 mjeseci će se osigurati za dostavu pisanih primjedbi.

O nacrtu PUVPRS 2022.-2027. Agencija će upoznati i Savjetodavno vijeće, koje je uspostavljeno u skladu sa članom 164. Zakona o vodama Federacije BiH, kao i kantone, gradove i općine, te nadležne institucije za izradu planova upravljanja za isto vodno područje iz Republike Srpske i Distrikta Brčko.

Tokom pripreme PUVPRS 2022.-2027. kojeg Agencija planira dovršiti do kraja 2021. godine, izradiće se sljedeći dokumenti:

1. Radni plan izrade PUVPRS 2022.-2027., s vremenskim rasporedom i programom rada, koji uključuje njegov sadržaj i program konsultovanja javnosti,
2. Dokument „Značajna pitanja upravljanja vodama“,
3. Karakterizacijski izvještaj,
4. Nacrt PUVPRS 2022.-2027.,
5. Strategijska procjena okoliša za PUVPRS 2022.-2027.,
6. Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2022.-2027.)

AKTIVNOSTI	ROK
1. Objavljivanje radnog plana za pripremu i usvajanje Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2022.-2027.)	01/2019
2. Objava dokumenta Značajna pitanja upravljanja vodama	01/2020
3. Krajnji rok za dostavu pisanih prijedloga i mišljenja o značajnim pitanjima upravljanja vodama	04/2020
4. Završetak Karakterizacijskog izvještaja	04/2020
5. Početak aktivnosti na izradi Strategijske procjene okoliša za PUVPRS 2022.-2027.	10/2020
6. Objava Nacrta Plana 2022.-2027. i početak procesa konsultovanja javnosti	12/2020
7. Objava dokumenta Strategijske procjene okoliša	03/2021
8. Javna rasprava i krajnji rok za dostavljanje primjedbi na Plan i Strategijsku procjenu okoliša	06/2021
9. Izrada Prijedloga Plana 2022.-2027. i Strategijske procjene okoliša	09/2021
10. Usvajanje Plana 2022.-2027.	12/2021

"Agencija za vodno područje rijeke Save" Sarajevo

**PLAN UPRAVLJANJA VODAMA JE
DOKUMENT SVIH NAS I U NJEGOVOJ
KONCIPIRANJU I REALIZACIJI UČESTVUJU
SVI !**

"Agencija za vodno područje rijeke Save" Sarajevo

17

HVALA NA PAŽNJI!

KOMENTARI, PRIMJEDBE, SUGESTIJE, POHVALE: PLANUPRAVLJANJA@VODA.BA

***AGENCIJA ZA VODNO PODRUČJE RIJEKE SAVE SARAJEVO, UL. HAMDJIJE ČEMERLIĆA
39A***

"Agencija za vodno područje rijeke Save" Sarajevo

18

Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeka Save u Federaciji BiH (2022.-2027.)

Značajna pitanja upravljanja vodama

Prezentacija dokumenta, Sarajevo 21.1.2020.

Značajna pitanja upravljanja vodama

Prvi dokument izrađen u okviru Plana upravljanja 2016.-2021., kao Prateći dokument br.9: **Značajna pitanja upravljanja vodama**

Ciljevi i sadržaj dokumenta:

*Prepoznati pitanja koja je potrebno posebno obraditi jer njihovi uticaji predstavljaju najveću opasnost po dostizanje **okolišnih ciljeva**, odnosno dostizanje i očuvanje najmanje **dobrog statusa svih voda**.*

Dokumentom se ukazuje na **ključne ciljeve-vizije** koje su u suglasju sa onim za riječni bazen Dunava („ICPDR“) i podsliv r.Save („Međunarodna komisija za sliv rijeke Save-Savska komisija“).

Planom upravljanja 2016.-2021., te Planom upravljanja riječnim bazenom Dunava i Planom upravljanja slivom r.Save, su iniciranja „**značajna pitanja upravljanja vodama**“ i „**potencijalno značajna pitanja**“ - kao ostala, važna ali nedovoljno istražena pitanja.

Okolišni ciljevi po Planu upravljanja

Okolišni ciljevi: postavljeni radi obezbjeđenja dugoročnog i održivog korištenja vodnih resursa te planiranja i provođenja mjera u cilju održanja i zaštite akvatičnog okoliša.

Osnovni principi dostizanja o održanja okolišnih ciljeva, po ODV-u, su opisani postavkama:

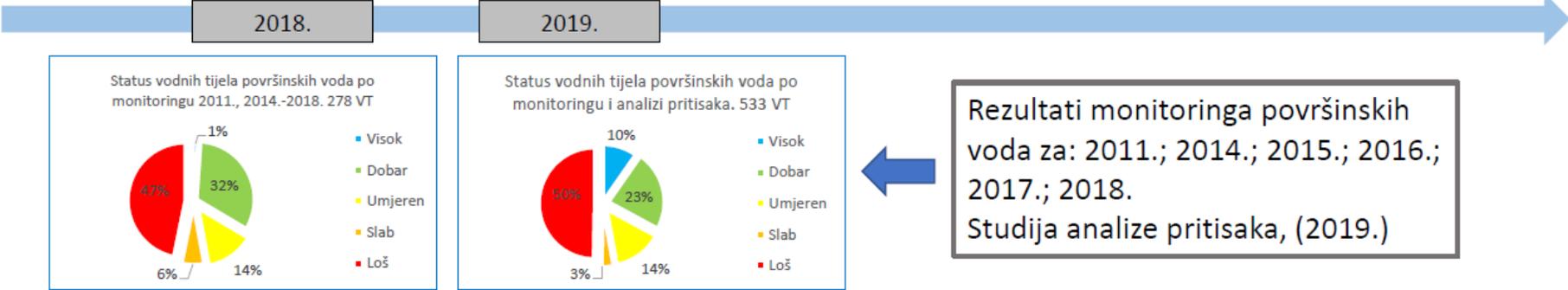
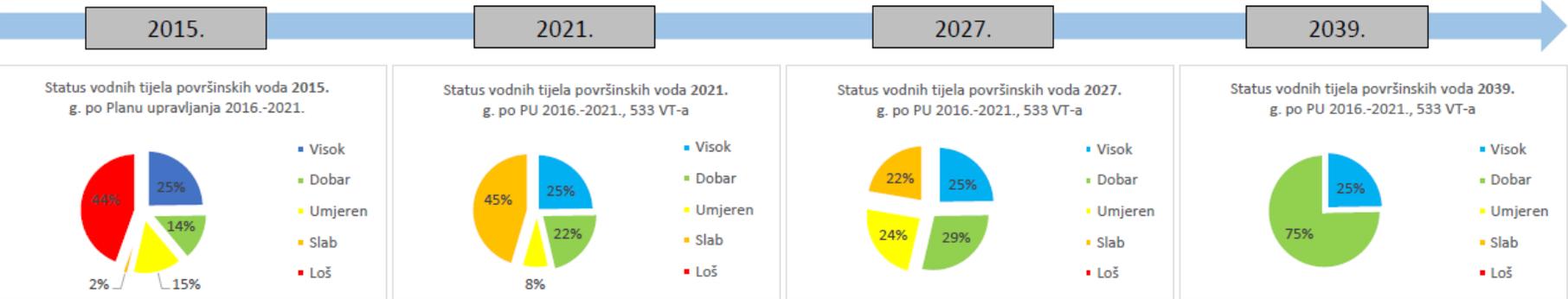
- Održavanje, bez evidentnog pogoršanja, statusa vodnih tijela „dobar“ i „visok“,
- Poduzimanje mjera za dostizanje statusa najmanje „dobar“ za vodna tijela u stanju „umjeren“, „slab“ ili „loš“, uz aktivnosti sprječavanja pogoršanja,
- Prepoznavanje i primjena izuzetaka, sukladno čl.4 ODV, (blaži okolišni ciljevi u posebnim slučajevima).

Klasifikacija ekološkog stanja površinskih voda

	„Visok“ status
	„Dobar“
	„Umjeren“
	„Slab“
	„Loš“

Okolišni ciljevi po Planu upravljanja

Okolišni ciljevi za površinske vode

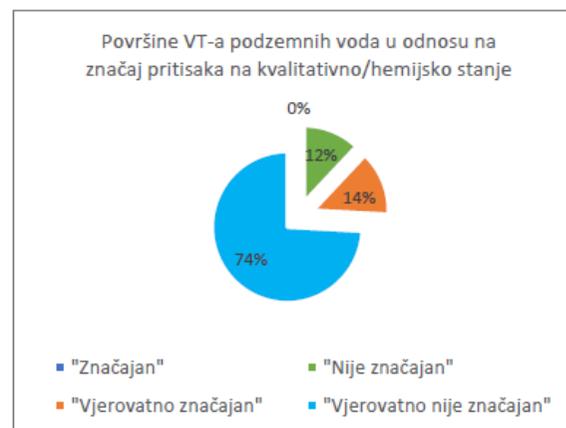
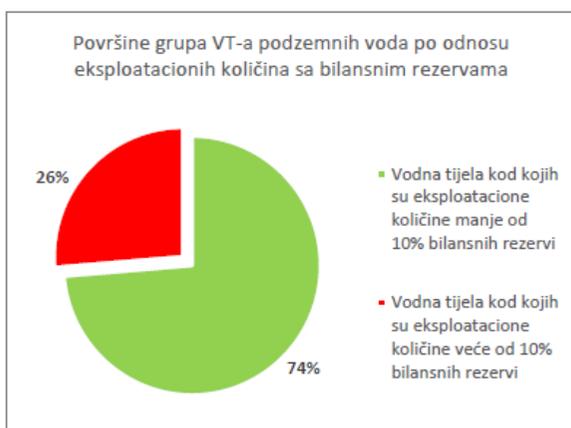
21.1.2020.

Plan upravljanja 2022.-2027. - Značajna pitanja upravljanja vodama

4

Ciljevi po Planu upravljanja za podzemne vode

Ciljevi za podzemne vode: Optimalno korištenje ovog vodnog resursa u skladu sa bilansnim rezervama i preventivno djelovanje na sve potencijalne zagađivače. Dostizanje i održanje statusa VT-a podzemnih voda od najmanje dobar, po kvantitativnom i kvalitativnom stanju.

Rezultati monitoringa postoje za tri VT-a, od ukupno 20: Gornji sliv Spreče i Gostelje, Tuzlansko-sprečko polje i Posavina.
Koncentracije zagađenja se izražavaju preko jedinjenja azota (N): amonijaka i nitrata.
Izvori zagađenja: korištenje zemljišta, uzgoj stoke i naselja bez uređene odvodnje.

Značajna pitanja upravljanja vodama

„Značajna pitanja upravljanja vodama“ se definiraju na osnovu:

- Značajnih pitanja iz Plana upravljanja 2016.-2021.
- Informacija o stepenu realizacije planiranih mjera, po Značajnim pitanjima, sa presjekom stanja – kraj decembra 2019., i
- Na osnovu informacija o stanju upravljanja vodama.

R. br:	Značajna pitanja upravljanja vodama za period 2016-2021	Značajna pitanja upravljanja vodama za period 2022-2027:
1	Zagađenje površinskih voda organskim supstancama	Zagađenje površinskih voda organskim materijama
2	Zagađenje površinskih voda nutrijentima	Zagađenje površinskih voda nutrijentima
3	Zagađenje površinskih voda opasnim supstancama	Zagađenje površinskih voda prioriternim i specifičnim materijama
4	Hidromorfološke promjene površinskih vodnih tijela	Hidromorfološke promjene
5	Promjene kvaliteta podzemnih voda	Kvalitet podzemnih voda
6	Promjene kvantiteta podzemnih voda	Kvantitet podzemnih voda
7	Nedovoljan povrat troškova vodnih usluga	Nedovoljan povrat vodnih usluga
8		Povećanje procenta obuhvata stanovništva javnim vodovodnim sistemima
9		Strane i invazivne vrste vodne flore i faune
10		Neregulisano odlaganje krutog otpada

21.1.2020.

Plan upravljanja 2022.-2027. - Značajna pitanja upravljanja vodama

R.br	Ključni tipovi mjera (KTM) iz PUVPRS FBiH 2016-2021
1	Konstrukcija ili nadgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda
2	Smanjenje zagađenja nutrijentima od poljoprivrede
3	Smanjenje zagađenja pesticidima od poljoprivrede
4	Sanacija kontaminiranih lokaliteta (historijsko zagađenje, uključujući sedimente, podzemne vode, tlo)
5	Poboljšanje uzdužnog kontinuiteta vodotoka (npr. uspostavljanje riblje staze, rušenje starih brana)
6	Poboljšanje ostalih hidromorfoloških uslova vodnih tijela pored uzdužnog kontinuiteta vodotoka (npr. obnova prirodnog riječnog toka, poboljšanje uslova u priobalnim područjima, uklanjanje nasipa, ponovno povezivanje rijeka sa poplavnim područjima, poboljšanje hidromorfološkog stanja tranzicijskih voda, itd)
7	Poboljšanja režima protoka i / ili uspostavljanje ekološki prihvatljivog proticaja
8	Tehničke mjere poboljšanja efikasnog korištenja voda za navodnjavanje, industriju, energetiku i domaćinstva
9	Politika mjera određivanja cijena vode za implementaciju povrata troškova vodnih usluga za domaćinstava
10	Politika mjera određivanja cijena vode za implementaciju povrata troškova vodnih usluga za industriju
11	Politika mjera određivanja cijena vode za implementaciju povrata troškova vodnih usluga za poljoprivredu
12	Savjetodavne usluge u poljoprivredi
13	Mjere zaštite voda za piće (npr. uspostavljanje zaštitnih zona, tampon zona itd.)
14	Istraživanje, unaprjeđenje baze znanja smanjenjem nepreciznosti ulaznih podataka
15	Mjere za smanjenje emisije, ispuštanja i curenja prioriternih opasnih supstanci ili za smanjenje emisije, ispuštanja i curenja prioriternih supstanci
16	Nadgradnja i poboljšanje postrojenja za prečišćavanje industrijskih otpadnih voda (uključujući i farme)
17	Mjere za smanjenje stvaranja sedimenata od erozije tla i površinskog oćicanja
18	Mjere za sprječavanje ili kontrolu štetnih uticaja od strane invazivnih vrsta i bolesti
19	Mjere za sprječavanje ili kontrolu negativnih uticaja od rekreacije, uključujući sportski ribolov
20	Mjere za sprječavanje ili kontrolu negativnih uticaja od komercijalnog ribolova i drugih eksploatacija / uklanjanje životinja i biljaka
21	Mjere za sprječavanje ili kontrolu unosa zagađenja od urbanih područja, transporta i infrastrukture
22	Mjere za sprječavanje ili kontrolu unosa zagađenja od šumarstva
23	Prirodne mjere za retenziju voda
24	Adaptacija na klimatske promjene
25	Mjere za suzbijanje acidifikacije

6

Značajna pitanja upravljanja vodama

Površinske vode:

Zagađenja organskim materijama (BPK) i nutrijentima (N i P) uglavnom potiču od stanovništva u aglomeracijama, industrije i poljoprivrede. Planirano da VT-a sa statusom „loš“ ne bude već u 2021.

Monitoring na 278 VT-a ukazuje da je 130 VT-a u statusu „loš“.

Zaostaje se sa provedbom mjera radi redukcije zagađenja. **Izgrađeno 8 UPOV:** Sarajevo, Trnovo, Žepče, Gradačac, Srebrenik, Odžak, Živinice i Bihać, ukupnog kapaciteta 757.000 ES sa prosječnim procentom priključenosti stanovništva od **54%**.

Značajno pitanje 1: Zagađenje površinskih voda organskim materijama, koja uzrokuju smanjenje koncentracije kisika u vodi i time utiču na život o vodama ovisnih biljnih i životinskih vrsta.

Ključni cilj/vizija:

Nema ispuštanja neprečišćenih otpadnih voda sa organskim materijama u prirodne recipijente

Planirane aktivnosti:

- Prikupljanje i tretman otpadnih voda aglomeracija,
- Provedba transponirane Direktive o urbanim otpadnim vodama (91/271/EC),
- Primjena najbolje raspoložive prakse (BAT) u industriji.

Velič. agl.	Broj aglom.	St. u agl. po popisu 2013.	(%) od ukupnog broja st.
> 100.000	1	439.852	29
50.000 – 100.000	3	239.549	16
10.000 – 50.000	29	520.148	35
2.000 – 10.000	77	292.804	20
Ukupno:	110	1.492.353	

Značajna pitanja upravljanja vodama

Značajno pitanje 2: Zagađenje površinskih voda nutrijentima, posebno azotom (N) i fosforom (P), što utiče na intenziviranje procesa eutrofikacije voda.

Ključni cilj/vizija:

Smanjenje emisije nutrijenata iz **tačkastih** i **rasutih** izvora zagađenja kako bi se izbjegle neželjene posljedice, uključujući i eutrofikacije voda.

Planirane aktivnosti:

- Smanjenje unosa nutrijenata od poljoprivrede, kroz primjenu najbolje poljoprivredne prakse, (BAP),
- Formiranje sistema za prikupljanje, odvodnju i tretman otpadnih voda aglomeracija,
- Smanjenje unosa nutrijenata iz industrijskih postrojenja, kroz primjenu najbolje raspoložive tehnologije, (BAT),

Tereti zagađenja od korištenja zemljišta, (polj. površine, šume, urb. zemljište, pašnjaci, saobraćajnice) u

Podsliv	Uk.N (10 ³ kg/god)	Uk.P (10 ³ kg/god)	Površina (ha)
R. Una	1.437	135	566.357
R. Glina sa Koranom	389	46	71.200
R. Vrbas	732	63	323.165
R. Bosna	3.400	365	1.061.349
R. Drina	607	56	263.261
Nep. sliv Save	4.265	496	935.442
Ukupno:	10.830	1.161	3.220.775

Značajna pitanja upravljanja vodama

Značajno pitanje 3: Zagađenje površinskih voda prioritetnim i specifičnim materijama, (vještačke hemikalije, metali u prirodnim stanjima, PAH, fenoli, endokrini disruptori i pesticidi) koje mogu značajno pogoršati hemijsko stanje površinskih voda a time i zdravlje ljudi .

Ključni cilj/vizija:

Smanjena emisija prioritetnih i specifičnih materija iz tačkastih i rasutih izvora kako bi se izbjegli rizici po ljude, akvatične i druge ekosisteme ovisne o vodnim resursima.

Planirane aktivnosti:

- Proširiti i intenzivirati monitoring prioritetnih materija u otpadnim vodama,
- Tretman urbanih otpadnih voda (aglomeracija) i primjena BAT u industriji,
- Podržati korištenje obrađenog mulja sa UPOV-a na poljoprivrednom, šumskom i hortikulturnom zemljištu u skladu sa domaćim zakonodavstvom.

Podsliv:	Specifične zagađujuće i prioritetne materije od značajnih industrijskih zagađivača										
	Teret zagađenja po pokazateljima (kg/god)										
	Aresn (As)	Bakar (Cu)	Hrom,uk. (Cr)	Cink (Zn)	Kadmij (Cd)	Olovo (Pb)	Živa (Hg)	Nikl (Ni)	PAH	Sulfati_SO ₄	Ulja_masti
Una	0,00	0,00	0,00	19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20.003	3.582
Vrbas	0,00	0,00	23	112	0,00	0,00	0,00	8,04	0,00	267	30
Bosna	57	875,34	3.540	11.369	186	1.497	6	1.058	661	11.679.737	285.775
Drina	0,00	393,32	450	230	0,00	15,84	0,00	10,62	0,00	0,00	0,00
Nep.sliv Save	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	24	2.464

Značajna pitanja upravljanja vodama

Značajno pitanje 4: Hidromorfološke promjene, kao rezultat antropogenih pritisaka, odnosno aktivnosti usmjerenih ka zaštiti od poplava ili korištenjem vodnih snaga.

Prekidi kontinuiteta vodotoka i staništa:

Objekti riečnih pragova ili brana, izgrađeni radi zaštite od poplava, proizvodnju energije ili uzgoj akvakulture, prekidaju kretanje ribljih vrsta u njihovom prirodnom okruženju.

Ključni cilj/vizija:

Upravljanje prethodnim, tekućim i budućim morfološkim promjenama riječnog okoliša je uravnoteženo tako da akvatični ekosistemi na podslivu rijeke Save funkcionišu na holistički način kako bi se obezbjedio samo-održivi razvoj svim autohtonim vrstama.

Antropogene barijere i nedostatak prirodnih staništa ne smiju sprječavati migracije riba i njihovo mriještenje.

Planirane aktivnosti:

Izgradnja i održavanje ribljih staza, omogućavanje migracija živog svijeta duž vodnih tokova na postojećim i objektima čija je realizacija u fazama projektovanja.

Hidromorfološki pritisci koji mogu imati uticaj na dostizanje okolišnih ciljeva

Podsliv	Broj VT-a podsliva	VT-a klase 3, 4 i 5	(%) u odnosu na ukupan broj
R. Bosna	315	111	35
R. Una sa Glnom i Koranom	88	7	8
R. Vrbas	62	15	24
R. Drina	32	9	28
Nep. sliv Save	36	7	19
Ukupno:	533	149	28

Klasa 3: Umjereno promijenjeno; Klasa 4: U velikoj mjeri promijenjeno; Klasa 5: Izrazito promijenjeno.

Značajna pitanja upravljanja vodama

Značajno pitanje 4: Hidromorfološke promjene, kao rezultat antropogenih pritisaka, odnosno aktivnosti usmjerenih ka zaštiti od poplava ili korištenjem vodnih snaga.

Promjena hidrološkog režima:

Rezultat pritisaka: prekomjernih zahvatanja voda ili formiranja hidroakumulacija. Pojava nizvodno od vještačkih barijera/brana.

Ključni cilj/vizija:

Promjene hidrološkog režima nemaju uticaja na razvoj i širenje vodnih ekosistema.

Planirane aktivnosti:

- VT-a koja su svrstana u „jako izmijenjena VT-a“ poduzimati mjere dostizanja „dobrog ekološkog potencijala“,
- Vršiti određivanje EPP nizvodno od vodozahvata sukladno zakonskoj regulativi.

Budući infrastrukturni objekti:

Ključni cilj/vizija:

Buduće infrastrukturne objekte planirati na transparentan način, koristeći najbolje okolišne prakse i najbolje raspoložive tehnike na cijelom podslivu rijeke Save. **Ugrožavanje dobrog statusa i negativni prekogranični uticaji su potpuno spriječeni, ublaženi ili kompenzirani.**

Planirane aktivnosti:

- Ojačati saradnju sa sektorima poljoprivrede i energetike pri planiranju budućih projekata,
- Objekte koji podliježu izradi studije uticaja na okoliš, ili imaju prekogranični uticaj, planirati uz sudjelovanje javnosti i aktiviranje međudržavne saradnje.

Značajna pitanja upravljanja vodama

Podzemne vode:

Najznačajniji resurs za vodosnabdijevanje stanovništva. Dominantni pritisci/zagađenja podzemnih voda potiču od poljoprivrede, odnosno azotnih jedinjenja – posebno nitrata ili stanovništva u naseljima bez uređene odvodnje otpadnih voda.

Okolišni cilj: dostizanje i održanje statusa najmanje „dobar“, za sva VT-a podzemnih voda, vjerovatno nije postignut. Nedostaje kompletan monitoring radi pravilne ocjene stanja podzemnih voda.

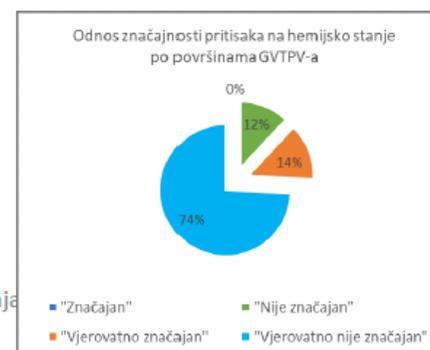
Značajno pitanje 5: Kvalitet podzemnih voda, izražen hemijskim stanjem. Najznačajnija zagađenja potiču od poljoprivrede, odnosno azotnih jedinjenja, posebno nitrata, te od manjih naselja bez uređene odvodnje otpadnih voda.

Ključni cilj/vizija: Emisije zagađujućih materija ne uzrokuju bilo kakva pogoršanja kvaliteta podzemnih voda. Tamo gdje su podzemne vode već zagađene cilj je dostizanje statusa dobar.

Planirane aktivnosti:

- Smanjenje unosa nutrijenata u podzemne vode primjenom odgovarajuće legislative za unos zagađenja od stanovništva i poljoprivrede,
- Smanjenje rizika od incidentnih zagađenja podzemnih voda primjenom odgovarajućih mjera.

Značajnost pritiska:	Namjena površina – (ha)				Krupna stoka (E.grl.)
	Poljoprivr. zemljište	Šume	Pašnjaci	Urbane površine	
Ukupno za pritiske "vjerovatno nije značajan"	117.346	360.676	105.914	12.062	146.241
Ukupno za pritiske "vjerovatno značajan"	11.640	61.821	37.398	1.007	36.522
Ukupno za pritiske "nije značajan"	52.155	22.805	3.690	7.770	78.323
Sveukupno:	181.140	445.302	147.002	20.839	261.086

21.1.2020.

Plan upravljanja 2022.-2027. - Značajna pitanja upravljanja vodama

12

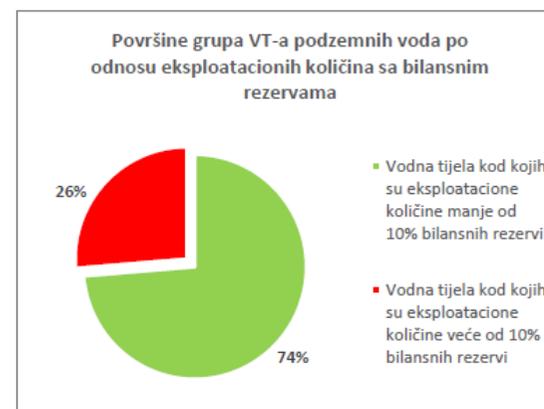
Značajna pitanja upravljanja vodama

Značajno pitanje 6: Kvantitet podzemnih voda,
Kopneni kao i vodni ekosistemi su ovisni kako od kvaliteta, tako i od kvantiteta podzemnih voda, odnosno nivoa tih voda

Ključni cilj/vizija: Zahvatanje podzemnih voda mora biti balansirano, odnosno da ni na koji način ne ugrožava kapacitete tih voda, naročito u svjetlu klimatskih promjena.

Planirane aktivnosti:

- Uredna evidencija svih zahvata podzemnih voda,
- Održivo korištenje podzemnih voda uzimajući u obzir i aspekt klimatskih promjena.

Značajna pitanja upravljanja vodama

Značajno pitanje 7: Nedovoljan povrat troškova vodnih usluga.

- Nivo povrata troškova vodnih usluga koji ostvaruju komunalna preduzeća nije dovoljan da obezbjedi njihovo samostalno poslovanje, i
- Nivo povrata troškova koji se ostvaruje kroz prikupljanja opštih i posebnih vodnih naknada nije dovoljan da nadležne institucije obezbjede: (i) zaštitu od poplava, (ii) zaštitu kvantiteta i kvaliteta voda i (iii) punu implementaciju ODV-a.

Ključni ciljevi/vizija:

Primjena jasno definiranog akcionog plana za poboljšanje povrata troškova vodnih usluga na način da se obezbjedi održiv rad javnih komunalnih preduzeća i puna primjena ODV-a i Direktive o procjeni i upravljanju poplavnim rizicima.

Planirane aktivnosti:

- Formiranje institucije nadležne za određivanje minimalnih vodnih tarifa,
- Transparentno informisanje javnosti o načinu formiranja vodnih tarifa/naknada i načinu trošenja prikupljenih sredstava,
- Odvojeno knjiženje usluga vodosnabdijevanja, odvođenja i tretmana otpadnih voda,
- Studija povećanja efikasnosti komunalnih preduzeća, (MEG projekat za neke općine).

21.1.2020.

Plan upravljanja 2022.-2027. - Značajna pitanja upravljanja vodama

14

Značajna pitanja upravljanja vodama

Značajno pitanje 8: Povećanje procenta obuhvata stanovništva javnim vodovodnim sistemima

- Javnim vodosnabdijevanjem je obuhvaćeno oko 70% ukupnog stanovništva,
- Naglašen je problem visokih procenata neoprihodovanih voda po općinskim vodovodima. Raspoloživi podaci ukazuju da taj procenat prosječno iznosi 66%,
- 17% stanovništva nema pristup bilo kakvim vodovodima, i
- Pozitivno je da su raspoloživi vodni resursi dovoljni za zadovoljenje potreba stanovništva do 2050.

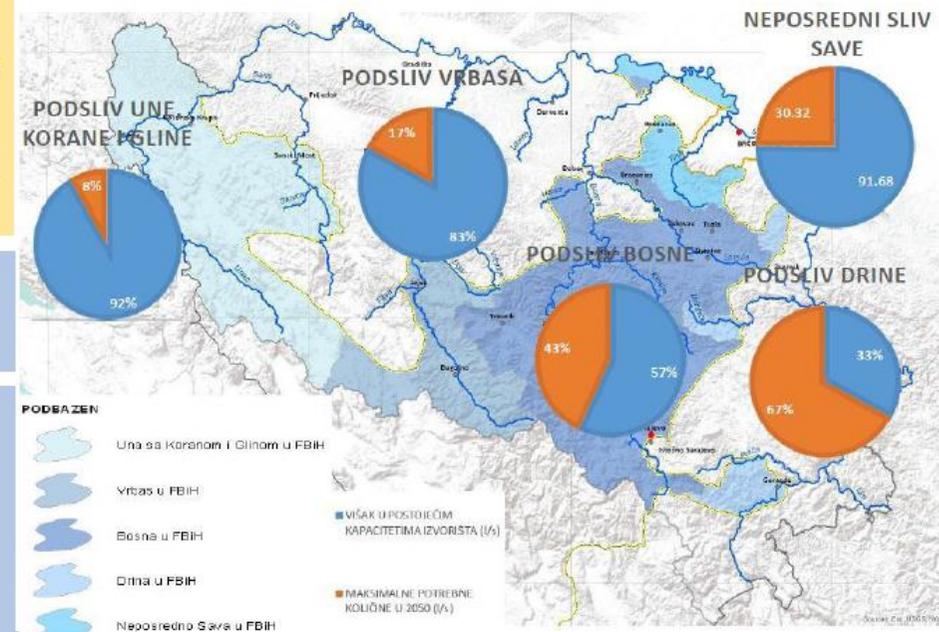
Ključni cilj/vizija:

Povećanje priključenosti stanovništva na javno vodosnabdijevanje do 93%.

Planirane aktivnosti, za planski period 2022.-2027.:

- Povećanje procenta obuhvata stanovništva javnim vodovodima sa 70 na 80% i poboljšanje stanja javnog vodosnabdijevanja,
- Širenje općinskih javnih vodovoda ka prigradskim i vangradskim naseljima,
- Smanjenje gubitaka u vodovodima za prosječno 10%,
- Provođenje mjera zaštite izvorišta koja se koriste za vodosnabdijevanje.

Prikaz odnosa max. potrebnih količina voda u 2050. i kapaciteta postojećih izvorišta po Studiji vodosnabdijevanja (2018.)

Značajna pitanja upravljanja vodama

Značajno pitanje 9: Strane i invazivne vrste vodne flore i faune

- Dokument: Inventarizacija i geografska interpretacija invazivnih vrsta u Federaciji BiH kojim je utvrđen stepen zastupljenosti alohtonih (invazivnih) vrsta,
- Podsliv r.Save u FBiH je stanište već utvrđenih invazivnih biljnih (vodena kuga) i životinjskih vrsta (kalifornijska pastrmka, babuške, američki somić, sunčanica, školjka trokutnjača, amfipodni rakušci i signalni rak),

Ključni cilj/vizija:

Sprječavanje uvođenja stranih, alohtonih, organizama a njihov negativni uticaj eliminirati ili svesti na prihvatljiv nivo.

Planirane aktivnosti:

Kontrola, sprječavanje širenja i uklanjanje invazivnih stranih vrsta.

Značajna pitanja upravljanja vodama

Značajno pitanje 10: Neregulisano odlaganje krutog otpada

- Odgovarajućom Studijom identifikovano 771 neuređenih deponija na vodnom području r.Save u FBiH, u 44 općine/grada, od čega su 741 „divlje“, 30 lokalnih neuređenih i jedna sanirana,
- Ustanovljen izrazito visok stepen zagađenja izražen preko parametara organskih materija, nutrijenata, hlorida, sulfata i teških metala,
- Ukupan teret zagađenja je ekvivalent 47.808 stanovnika,

Ključni cilj/vizija:

Uklanjanje i saniranje neuređenih lokalnih i divljih deponija krutog otpada.

Planirane aktivnosti:

- Sanacija **309** deponija koje su ocijenjene kao „visoko prioritetne“, (**223** se nalaze u zonama sanitarnih zaštita izvorišta), i
- Sanacija **86** „prioritetnih“ deponija koje se nalaze na vodoprpusnom tlu i blizinama vodotoka, odnosno 42% od ukupnog broja neuređenih lokalnih i divljih deponija.

KATEGORIJA	ROK SA ZANACIJU
VISOKO PRIORITETNA	ODMAH
PRIORITETNA	U NAREDNIH 5 GODINA
SREDNJE PRIORITETNA	U NAREDNIH 8 GODINA
OSTALO	U NAREDNIH 10 GODINA

Potrebna finansijska sredstva za saniranje, po Studiji o deponijama krutog otpada:

KATEGORIJA	BAM
VISOKO PRIORITETNA	BAM 104.271.764,00
PRIORITETNA	BAM 2.106.466,00
SREDNJE PRIORITETNA	BAM 937.628,00
OSTALO	BAM 7.340.115,00
UKUPNO	BAM 114.655.973,00

Potencijalno značajna pitanja upravljanja vodama

„Potencijalno značajna pitanja upravljanja vodama“ se po svojoj važnosti i uticajima na dostizanje okolišnih ciljeva mogu svrstati u grupu značajnih ali se zbog nedostatka podloga/podataka, radi određivanja pripadajućih aktivnosti, svrstavaju u grupu „potencijalno značajnih“.

R. br:	Potencijalno značajna pitanja upravljanja vodama za period 2016.-2021.:	Potencijalno značajna pitanja upravljanja vodama za period 2022.-2027.:
1	Jačanje vertikalne i horizontalne međusektorske koordinacije	Jačanje verikalne i horizontalne međusektorske koordinacije
2	Neregulisano odlaganje krutog i rudarskog otpada	Neregulisano odlaganje rudarskog otpada
3	Upravljanje potrebama za vodom	Upravljanje potrebama za vodom
4	Kvalitativni i kvantitativni aspekti upravljanja transportom riječnog sedimenta	Kvalitativni i kvantitativni aspekti upravljanja transportom riječnog sedimenta

Potencijalno značajna pitanja upravljanja vodama

Potencijalno značajno pitanje 1: Jačanje vertikalne i horizontalne međusektorske koordinacije

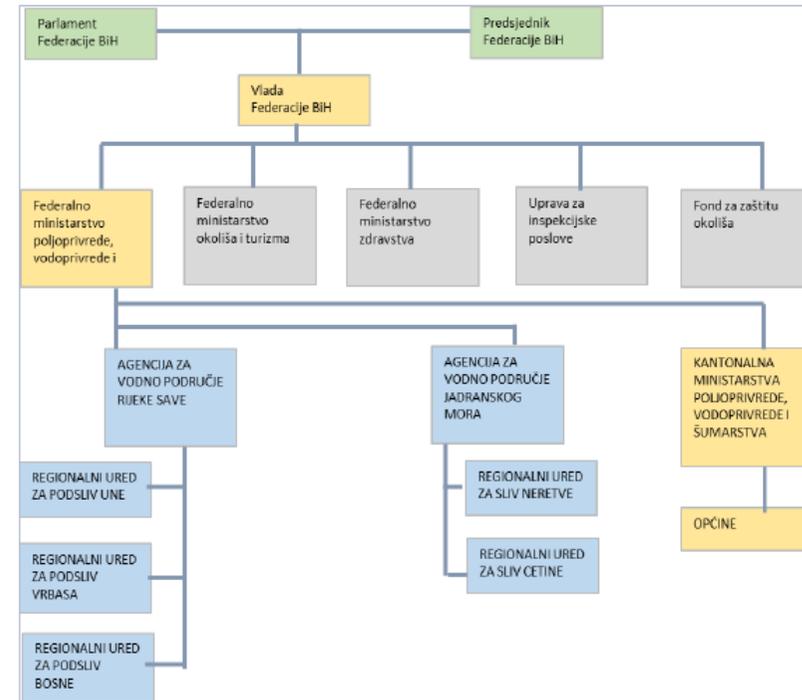
Postojeća institucionalna organizacija sektora voda u FBiH, stečena iskustva u radu te očekivane aktivnosti u narednom periodu ukazuju na neophodnost efikasnije koordinacije rada i unutar sektora voda i kroz međusektorsku saradnju.

Ključni cilj/vizija:

Efikasne vertikalne i horizontalne sektorske i međusektorske veze radi saradnje, koordinacije rada i razmjene informacija.

Planirane aktivnosti:

- Preciziranje nadležnosti i odgovornosti relevantnih institucija vezanih za implementaciju EU Direktiva,
- Preciziranje nadležnosti u oblasti koordinacije novih međunarodnih projekata,
- Jačanje međusektorske saradnje u primjeni planova rada sektora poljoprivrede, šumarstva i energetike,
- Naglašavanje obaveza institucija nivoa općina i kantona o izvještavanju entitetskih organizacija sektora voda zaduženih za praćenje provedbe mjera po planovima upravljanja vodama.

21.1.2020.

Plan upravljanja 2022.-2027. - Značajna pitanja upravljanja vodama

19

Potencijalno značajna pitanja upravljanja vodama

Potencijalno značajno pitanje 2: Neregulisano odlaganje rudarskog otpada.

Obradom ruda nastaju velike količine otpadne, rudničke jalovine, koja se odlaže i može predstavljati značajan pritisak, naročito u pogledu otapanja soli teških metala i njihovog dospijevanja do podzemnih i površinskih voda.

Glavni cilj/vizija:

Identificiranje i postupno saniranje neuređenih rudarskih deponija.

Planirane aktivnosti:

Odlaganje rudarskog otpada u FBiH je potpuno neistraženo i zahtjeva izradu **studijske građe** koja će sadržavati popis svih odlagališta rudarskog otpada, površine, procjenu količina otpada, te procjenu koncentracije i tipa zagađenja koje dospijeva do podzemnih i površinskih voda.

Potencijalno značajna pitanja upravljanja vodama

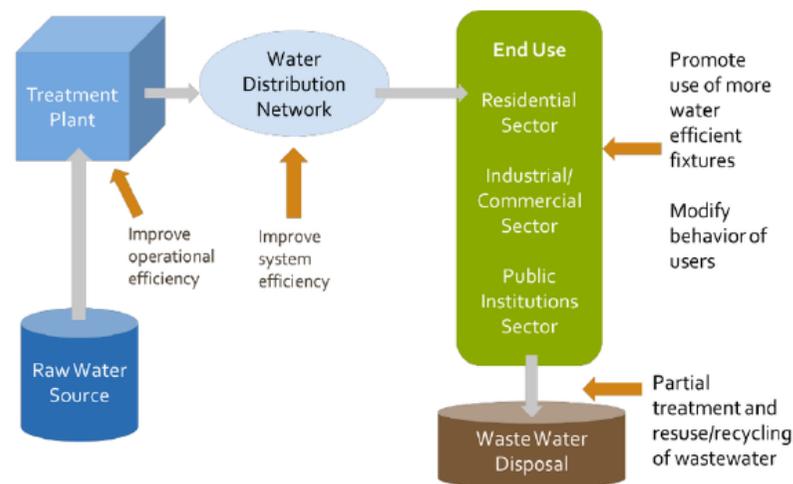
Potencijalno značajno pitanje 3: Upravljanje potrebama za vodom

Ustanove i/ili preduzeća, koja pružaju usluge vezane za snabdijevanje vodom trebaju korisnicima omogućiti dovoljne količine zadovoljavajućeg kvaliteta, uz obezbjeđenje:

- sigurnosti i pouzdanost u pogonu,
- funkcionisanje sistema u ekonomski prihvatljivim okvirima i standardima uobičajenim za manje razvijene zemlje Evropske unije, i
- okolišnih uslova definisanih planovima upravljanja vodama.

Ključni cilj/vizija:

Uravnotežiti odnose potreba za vodom sa kapacitetima postojećih vodnih resursa po osnovama uslova koji proističu iz primjene ekonomske cijene vode.

Potencijalno značajna pitanja upravljanja vodama

Potencijalno značajno pitanje 4: Kvalitativno kvantitativni aspekti upravljanja riječnim sedimentom

- Riječnim sedimentom, putem njegovog pronosa sa uzvodnih i odlaganja na nizvodnim dionicama, se mijenjaju i hidromorfološka stanja VT-a površinskih voda. Izgradnjom hidroakumulacija dolazi do intenzivnijeg odlaganja riječnog sedimenta i smanjenja njihovih korisnih zapremina,
- Riječni sediment ima značajan uticaj i na akvatičnu sredinu u kojoj se nalazi obzirom da se putem njega vrši transport i zagađenja i nutrijenata.

Ključni cilj/vizija:

Upravljanje riječnim sedimentom je kontinuirana aktivnost i kao takva neodvojiva od upravljanja vodama, a uslovljena podacima o količini i uticaju nanosa na kvalitet voda, odnosno uslovljena monitoringom voda i **monitoringom nanosa kao njegovim neodvojivim dijelom.**

Planirane aktivnosti:

- Izrada akcionog plana monitoringa transporta riječnog sedimenta,
- Uspostava redovnog monitoringa transporta riječnog sedimenta, i
- Usvajanje podzakonskog akta kojim će se regulisati pitanje upravljanja transportom riječnog sedimenta.